

מעלה

במעלות
התורה והחסידות

59

בהוצאת 'מוקד הישיבה' - המוקד החסידי לסיוע לבני הישיבות הקד' 18-18-20-1800 כל יום בשעות הערב (השיחה חנם)

**הרב דושינסקיא קם ממקומו בפחד ורעדה, פניו התלהבו כאש שלהבת,
הוא ניגש בצעדים חפוזים ותפס את מקלו הרבני שעל ראשו היה כעין
כדור של זהב, הרים את מקלו ופתח בצעקה: רשע- צא מביתי!...**

הגה"צ רבי ישראל גרוסמן זצ"ל על קנאים וצידקות

ונראה על פי המובא במסכת תענית (ח). לעתיד לבוא מתקבצות
ובאות כל החיות אצל הנחש ואומרים לו: ארי דורס ואוכל, זאב טורף
ואוכל, אתה- מה הנראה יש לך? נמצינו למדים שנשיכת נחש היא
נשיכה לשם נשיכה, בלא הנאה עצמית כלל.
נקמה כזו, כנשיכת הנחש, היא הנקמה שהתכוונו אליה חז"ל: רק
כשכוונתו של הת"ח לשם שמים, בלא שום כוונה ונגיעה אישית.
נקמה זו דומה לנשיכת הנחש, שאין לו קום הנאה עצמית.
וזה מה שהתורה באה להעיד על פנחס. כל כוונתו היתה "בקנאו את
קנאתי", לשם שמים, בלא שום התערבות נגיעה או נקמה אישית;
מסירות נפש למען שמו באהבה.

הרב דושינסקיא מחה על קנאות שלא לשמה

בחצר הסמוכה לנו התגוררה אלמנה ערירית, כדי להקל על בדידותה
היתה שומעת דיבורים ושירים מטרנזיסטור קטן שהיה ברשותה.

המשך בעמוד 22

בפרשת פנחס שקראנו זה מכבר, הפסוק אומר פנחס בן אלעזר בן
אהרן הכהן השיב את חמתו... (כה, יא) פרש"י- לפי שהיו השבטים
מבזים אותו: הראיתם בן פוטי זה, שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה
זרה והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן.
דברי רש"י לקוחים מהגמרא במסכת סנהדרין (פב:).

הגאון רבי חיים מברסק זצ"ל נהג לומר שיש לו 'חקירה' בעניין
שבין אדם לחבירו, והעיד על עצמו שעד סוף ימיו עדיין לא הגיע
להכרעה ופתרון. וזו חקירתו: הנה כשהבעל קורא עומד על הדוכן
וקורא בתורה, לפעמים קורה שטועה בניקוד התיבה, או דילג תיבה
אחת, וגדומה. מנהג העולם בכל אתר ואתר שמיד נזעקים כולם,
ומכל קצוות בית הכנסות נשמעים קריאות לתיקון הטעות.

וחקר רבי חיים, מה הסיבה והטעם שכולם נזעקים כאחד: אפשר
לומר שהסיבה מקורה ממקום טהור, נשמות ישראל עמדו בהר סיני,
ושמעו את עשרת הדברות; קדושת מעמד קבלת התורה השפיעה
על הנשמות שאינן מסוגלות לשמוע טעות בתורה. או - הפטיר
רבי חיים- אפשר והדבר נוסע מהתולעת שבלב, היצה"ר הספון
במפתחי הלב- הוא זה שמעורר את האדם לקפוץ על 'המציאה'
בכישלון חברו...

ולפי זה נראה לפרש כי מה שאמרו חז"ל 'לפי שהיו השבטים מבזין
אותו הראיתם בן פוטי זה' פירושו כי השבטים אמרו שמה שפנחס
הרג נשיא ישראל היה מתוך יצר רציחה שנבע מהשפעתו של אבי
אמו המפטם עגלים לעבודה זרה. לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר
אהרן, לומר לנו שכל כוונתו היתה לשם שמים; בקנאו את 'קנאתי'-
קנאתו של הקב"ה.

חז"ל אמרו במסכת יומא (כג). כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר
כנחש, אינו תלמיד חכם. ויש להתבונן מדוע דימו זאת לנחש דווקא,

אנשים תמימים היו מגיעים ליריד כדי להתעסק במשא ומתן, ובהיותם טרודים בענייניהם לא הבחינו בפתח הבור ונפלו לתוכו וניזוקו קשות, וכמה מהם נפצעו עד כדי מיתה רחמנא ליצלן. וכבר כמה וכמה דורות שמנהיגי העיר וחכמיה לא הצליחו למצוא פתרון לבטל תקלה זו

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על ההשתדלות להיות טוב ונפלאים דרכי ד'

בחזקת סכנה, ואכן במשך כמה ימים עמלו הפועלים להוציא את ארבע ההחלטות מן הכח לפועל, והעיר חעלם צהלה ושמחה. לא עברו אלא ימים ספורים, וכבר נפל 'הראשון' לתוככי הבור המתוקן הפלא ופלא ולא נחבל במאומה אחרי שהותקנו בקרבו כרים וכסתות, 'וירא כי טוב' כי האורה שולטת בבור גם כרים וכסתות לשכב עליהם, לכן לא ראה כל סיבה לטפס ולעלות בסולם החדש שנתקן לשם כך... מה עלה בסופו, אחרי כשעתיים עבר עוד אורח שנפל על ראשו של זה הראשון, ובכח נפילתו פצע את ראשו וכמעט שלא פרחה נשמתו- אך זה השני שבר את ידיו ורגליו מכח המכה שהיכה בראשו, ותרב בבת תעלם תאניה ואניה...

שוב נקראו כל ה'חכמים' לאסיפה דחופה- כדת היום מה לעשות, עד שעבר שם אורח מבחון, וגער בהם, וכי מסירים את התקלה - ע"י שמייפים את הבור, זאת עשו וחיו- העמידו כדר חזקה סביב הבור, וממילא לא יפלו עוד לעולם בתוכו... והנה, אנו שומעים 'מעשה' (משל) זה והננו מצחקים מטיפשותם של הני חלמאי טפשאי, אבל האמת היא שאף אנו דומים לאותם טיפשים - בנודע לדין בעניין ה'מכשירים' וה'כלים' למיניהם, דהנה כל אותם כלים טמאים הם בורות עמוקים שיש בהם כדי להזיק ולהמית את נשמת ישראל ולהפילה לבאר שחת, לו ולדורותיו אחריו ה' ירחם, אך מה עושה החכם מחעלם, מרפד את הבור מבפנים ומאיר את החשיכה, אך כאן הוא מבקש 'הכשר' כדי שיוכל להשתמש במכשיר, והגם שעם ה'הכשר' לא יוזק ולא יחבל הנופל, מיהו המשתמש בו נמצא בשאול

הקשה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל, דהנה אמרו חז"ל (סוטה ג) 'אין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות', ואם כן, מה טענה יש על זה שנפל ברשת החטא, הרי הרוח שטות הפילתו לחטא, וכמו שלא שייך לגעור במי שנפל לבור מאחר שבאה רוח והפילתו פנימה. והשיב הגר"ח, דאדרבה, משם נלמד, כמו שלא יעמוד אדם קרוב לבור עמוק מאה אמה - מחשש שמא תבוא רוח עזה ותשליכהו הבורה, אלא יתרחק מעיקרא ממקום הבור הרחק הרחק, כיצא בו ממש לענין עבירה, על האדם להעמיד עצמו ממרחק מרחקים- שאפילו אם תגיענו רוח שטות לא יפול בבור עמוק כל כך....

בעיר 'חלם' המפורסמת היה בור גדול ועמוק באמצע השוק ורבים חללים הפיל, כי אנשים תמימים היו מגיעים ליריד כדי להתעסק במשא ומתן ולקנות ולמכור בחזרה, ובהיותם טרודים בענייניהם לא הבחינו בפתח הבור ונפלו לתוכו וניזוקו קשות, וכמה מהם נפצעו עד כמה מיתה רחמנא ליצלן. וכבר כמה וכמה דורות שמנהיגי העיר וחכמיה לא הצליחו למצוא פתרון לבטל תקלה זו (כי היו משתמשים בבור, ולא יכלו לכסותו או לסתמו בעפר), וכיון שנתרבו מספר הנופלים מיום ליום, על כן החליטו שבעה טובי העיר, וכולם יקבצו ויבואו כאחד וישבו במשך שלושה ימים ולילות רצופים כדי לעיין בסוגיא זו עד אשר יצליחו להסיר את המכשול הנורא המרחף על ראש אנשי העיר זה עידן ועידנים, ואכן לאחר שדנו בכבוד ראש כדת מה לעשות התקבלו ארבע החלטות חשובות, ואלו הן:

היות ובתחתית הבור יש מים מלוכלכים אשר כל הנופל לשם מתלכלך מן הבוץ ועליו לעמוד ולהתייגע מאוד לנקות את בגדיו, על כן חייבים ראשי העיר לשכור פועלים להוציא את כל המים ולנקות את תחתית וסביבות הבור מכל לכלוך.

יש לרפד את תחתית הבור בכרים וכסתות, כדי שלא יתרסקו איבריו של הנופל, ולא יחבל בראשו וברגליו מקרקע עולם הקשה.

עוד זאת החליטו להאיר את החשיכה והאפילה השוררת בעמקי הבור, שהרי מה יעשה האיש הנופל למחשכים ואין נוגה לו, הלא הפחד הבא לאדם על ידי החושך יכול להעבירו על דעתו חלילה, ועל כן באורים יאירו את החשיכה.

לקבוע סולם אשר ראשו מגיע עד למעלה מן הבור, ועי"ז יוכל הנופל בבירא עמיתקא לצאת ולעלות למקום אשר נפל משם.

לאחר האסיפה, יצא הכרוז והודיע בשמחה רבה שבערת 'התאחדות החכמים' הצליחו למצוא פתרון נפלא ותקנו את הדרכים אשר היו

שאין זה אלא השתדלות ותו לא, אבל הפרנסה עצמה מגיעה בלא שום שייכות למעשיו.

ענה פעם הגאון הגדול הרא"מ שך זצ"ל, ליהודי 'נרדף' שנכנס אליו וביכה לפניו את מר גורלו, רבי, ה'רודפים' ממררים את חיי, אין לי לא יום ולא לילה, אינם נותנים לי מנוח אף לא רגע אחד ביום... א"ל רה"י, תדע, ש'שועת ה' כהרף עין' ברגע אחד, יאר ה' פניו אליך ותשכח מכל הרדיפות והדחקות, ועד אז התחזק נא בדברי חז"ל (גיטין לו:). 'תנו רבנן הנעלבין ואינן עולבים שומעין חרפתן ואין משיבין ... עליהן הכתוב אומר (שופטים ה לא) ואוהביו כצאת השמש בגבורתו'. אדהכי והכי הגישו לפני רה"י כוס 'תה' ועל ידה כף דבש, התבונן בה רה"י, ולאחר מכן אמר, התבונן נא במאכל זה ששמו דבש ותראה פלאות, כי הדבש נעשה מהדבורים, אשר בטבעם הם 'רודפים' את האדם, לא יתנו לו מנוח לרגע, יבואו מימין ומשמאל, אם יעמוד האיש בדרכם ימצצו את דמו ויעקצו אותו עד כדי ריצה לבית החולים, ודייקא מהם יוצא הדבש- המאכל המתוק שבעולם... כי אכן, דייקא מאלו הרודפים והממררים את חיינו מהם יצא לבסוף דבש מתוק נעים וטוב לחיך... ואין הדברים אמורים דווקא ב'רודפים' כפשוטו, אלא לרמז לאדם בכל מיני 'רדיפות' ו'עקיצות' כי משם יצא לו דבש למתק ולהאיר את חיו.

* שמעתי מאחד מראשי הכוללים שליט"א, שלפני תקופה הגיע אליו השכם בבוקר אחד מהאברכים הלומדים אצלו ונתן לו 400 שקל - תרומת קודש מהשווער (חמיו) עבור הכולל, והנה ראש הכולל דן מקפיד ביותר לא להשאיר סכומים אצלו במזומן אלא מפקיד הכל בבנק, אך 'משום מה' נשאר בכיסו, ובסוף הסדר החליט 'משום מה' לתת לאברך נזקק, סקר בעיניו את מאות הלומדים והחליט 'משום מה' לתת לאברך פלוני בלא שידע בעצמו מדוע נותן לו ולא לאחרים, ניגש אליו ונתן לו 400 שקל בלא אומר ובלא דברים. למחרת ניגש אליו החברותא של אותו אברך, וסח בפניו, כי אמש בתחילת הסדר סיפר לו החברותא, כי זקוק הוא להחזיר היום ל'גמ"ח' 400 שקל כפרעון הלוואה, וכבר הוציא מהבנק סכום זה, אלא שבטרם שיצא מהבית לילך לכולל הודיעו לו ב"ב שזקוקים הם ל 400 שקל לתשלום חוב כלשהו, ונתן לה, וכבר אין יכול להוציא עוד כסף מהבנק כי תם הכסף, ואינו מסוגל נפשית לחפש הלוואה, ועל כן מבקש מהקב"ה שישלח לו עזרו מקודש בלי הלוואה, ואכן נשלחת כמלאך מן השמים...

תחתית, ובמקום לעלות למעלה ולהתנתק מן הבור הרי הוא עושה לו מקום ישיבה נוח בתוך הבור. ולא עוד, אלא שעדיין הוא בכלל סכנה מחברים רעים שיפלו עליו, כי מילתא דשכיחא היא שלפתע פתאום יפול עליו חבר רע שאינו מקפיד להשתמש רק במשכיר 'כשר', וכיון שהוא מתקרב עמו וכותב אליו שאלות ותשובות 'עלול הלה ליפול עליו ויהיו נחבלים איש מרעהו רחמנא לשיזבן, ועל כן צריך להשריש הדבר היטב בלבו ולא לחפש אחר היתירים שונים בעניין זה, רק יגדור גדרים וסייגים חזקים ולשמוע בקול חכמים בלי פקפוק, ואז יהא טוב חלקו בזה ובבא.

מעשה ביונה שנקלעה לבית הרב שליט"א, משראתה לאיזו צרה נכנסה... מיהרה לעוף החוצה דרך החלון שהיה נראה לעיניה כפתוח, אבל באמת היו חלונות הזכוכית נעולים על מסגר וברית, וממילא בבואה עד חלון הזכוכית נתקלה בו נחבלה ונפלה, לא התייאשה היונה, הגביהה עצמה מן הקרקע ושוב פרשה כנפיה ו'עפה' אל החלון, שוב נחבטה כהוגן וצנחה לארץ כשהיא מוכה וחבולה. אדהכי והכי שמע בעל הבית את קולות נפילתה וראה את אשר לפניו, נכמרו רחמיו ופתח את החלון לרווחה, יונה זו שוב התחזקה ועפה לעבר הכותל ההוא, והפעם יצאה לחרות עולם. והנה, אותה יונה בטוחה בעצמה ש'הצליחה', דפקה עצמה בחלון פעם ופעמיים עד שבפעם השלישית הצליחה לצאת... ואינה יודעת כי מעשיה לא הועילו ולא כלום, והיתה יכולה להטיח ראשה בחלון כל היום וכל הלילה ולא היה 'זו' מאומה, אלא שהיה כאן מאן דהו שפתח את החלון ורק מחמתו השתחררה מ'בית האסורים'... ובאמת מעשה זה הוא משל וציור על כל צורת חיי עולם המעשה, שיוצא אדם לעבודתו, ונדמה לו שכוחו ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה, הנה עשה מעשה ועלתה בידו, ולעיתים כשאינו מצליח בפעם הראשונה מוסיף לעשות עוד פעולות עד שמצליח... ואינו יודע כי כל מעשים אלו אין בידם להביא לו מאומה, והרי הוא כמטיח ראשו בקיר שאינו מועיל אלא לפצוע גופו ונפשו ולייגע עצמו, וסיבת ההצלחה היא כי מן השמים 'פתחו לו חלון' ושערי פרנסה... הן אמת שצריך לעשות 'השתדלות' כי גזירת מלך היא על כל באי עולם השוכנים בעולם המעשה, ואף אותה יונה, אם לא היתה דופקת עצמה בחלון לא היה בעל הבית משים ליבו לדבר ולא היה נחלץ לעזרתה, אך צריך לזכור

המשך בעמוד 23

חדש! חדש! חדש!

טיפים מיוחדים לקבלת "גישמאק בלימוד"
עכשיו בהגשה מיוחדת לבני הישיבות

חייגו 077-222-2666 < שלוחה מס' 3 >

האדם הזה שכל כך מקפיד על דיבורו, לא ימלט שבהזדמנויות אחרות הוא יפטפט עם חברו במשך שעה ארוכה דייבורי הבל ורעות רוח, לשון הרע ורכילות, שקרים, ליצנות וחנופה וכל דבור האסור. ורק כשמגיעה שעת מבחן וצריך לעזור לזולת, לומר כמה מילים טובות על אדם - לפתע הוא מתעטף בצדקות מעושה...

הגה"צ רבי אהרון טויסיג שליט"א על אהבה ואחוה ושלוש וריעות

להימנע מלמסור מידע מטוב ועד רע, וזאת מחשש שיאלץ להיגרר לגוזמאות ולשקרים ואף ללשון הרע.

צא וראה, האדם הזה שכל כך מקפיד על דיבורו, לא ימלט שבהזדמנויות אחרות הוא יפטפט עם חברו במשך שעה ארוכה דבורי הבל ורעות רוח, לשון הרע ורכילות, שקרים, ליצנות וחנופה וכל דבור האסור. ורק כשמגיעה שעת מבחן וצריך לעזור לזולת, לומר כמה מילים טובות על אדם - לפתע הוא מתעטף בצדקות מעושה...

במשך הדורות ראינו איך צדיקי ישראל היו מחזקים ומעודדים את בני ישראל, גם כאלה שלא היו יראים ושלמים, ואפילו כאלה שהיו רחוקים מדרך הישר, והכל כדי להחזיר אותם ואת בני ביתם למוטב. שמענו עדויות נאמנות שכך היה אצל אדמו"ר הרה"ק ה"אהבת ישראל" זצ"ל, שהיה נוהג ללסוף את פניהם של יהודים שבאו להסתופף בצילו, גם כאלה שלא היו במדרגה רוחנית גבוהה במיוחד. בזכות קרבתם אליו ובזכות האהבה הגדולה שהקרין אליהם, זכו להקים דורות ישרים, ובניהם ונכדיהם גדלו לחסידים ואנשי מעשה עובדי ה' יראים ושלמים.

זה הספר של רבי אליהו חיים!

בספר "עובדות ונהגות לבית בריסק", מובא ספור מעורר עד מאוד

כל אחד ואחד יכול לפעול גדולות ונצורות על ידי חיזוק ועידוד הזולת. נתאר לעצמינו כמה בעלי בתים היו יכולים להתחזק במצבם הרוחני אילו היו שומעים דברי חיזוק אמתיים בשנותיהם הצעירות, כשנפשם היתה צמאה לאיזו מילה של חיזוק והערכה. כמה משפחות היו משפרות את עצמן בכל המובנים הרוחניים, אם היו שומעות איזו מילה טובה ומעודדת.

גדולה עד מאוד זכותו של המזכה את חברו לשפר את רמתו הרוחנית. אמרו חז"ל (בבא מציעא שם): "כל המלמד את בן עם הארץ תורה, אפילו הקדוש ברוך הוא גוזר גזירה, מבטלה בשבילו, שנאמר (ירמיהו טו, יט): 'ואם תוציא יקר מזולל, כפי תהיה'."

והרד"ק שם מפרש: "אם תטריח עצמך עליהם להחזירם למוטב ותוציא יקר מזולל, שתוכל להשיב הרשעים שהם זוללים להשיבם טובים ויקרים, 'כפי תהיה' - מה שתגזור ותאמר יתקיים, כאילו אני אומר אותו".

אדם שמשפיע על אחרים להתעלות ברוחניות, עומדת לו זכות גדולה ועצומה, המילה שלו חשובה בשמיים, עד כי מתקיים בו "צדיק גוזר - והקדוש ברוך הוא מקיים".

אין להימנע מלהאיר פנים ולחזק את הזולת

אל יאמר האדם בליבו, כיצד יכול אני לעודד את רוחו של אדם במילות עידוד וחיזוק, הרי בקלות רבה עלול אני להיכשל בדברי חנופה או בדברי גוזמא, או אשנה מן האמת. ואם אכשל בעוון של שקר, הרי יצא שכרי בהפסדי...

מחשבה זו - מחשבת פסול היא! וראיה לדבר, שהרי רבנו הקדוש עצמו לא חשש לכך. הוא עמד וקרא לאדם בעת שהיה נחות דרגה, בתואר המופלג 'רבי' ולא חשש שמא הוא מגזים וחוטא לאמת. הוא ידע בברור שבינתיים תואר זה אינו הולם אותו, אך בד בבד גם ידע שעל ידי כך יעודד את רוחו, ויעורר בו הניצוץ היהודי המוסתר בליבו ויפיה בו רצון לשוב אל ה' ולהתעלות במדרגתו הרוחנית, כפי שאכן קרה.

כבר לפני שנות דור התאונן המורה הגדול, ה"חפץ חיים" זצ"ל, מרי דשמעתתא של דיני בין אדם לחברו, על תופעה רווחת שהיא בגדר רעה חולה, שכשמבררים אצל אדם על שידוך מסוים, הוא מנסה להשתמט בתואנות שונות, או שאומר שגדר על עצמו

על רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל, רבה הגדול של לודז':

רבי אליהו חיים מייזל נקרא אליהו על שם הגאון מוילנא, וחיים ע"ש רבי חיים וולוז'נער.

הוא היה רב גדול ועסק רבות במעשי חסד. פעם בשעת אסיפת רבנים דפק על השולחן ואמר את המילים הבאות: "יהודי שסוגר את הגמרא כשיהודי מבקש ממנו טובה - הגמרא אינה סגורה, זו גמרא פתוחה! אך אם יהודי מבקש ממנו טובה, והוא אומר: 'איני יכול לסגור את הגמרא' - הגמרא שלו אינה פתוחה, זו גמרא סגורה!" רבי אליהו חיים היה בידידות עמוקה עם ההיליגער אחיעזר, רבי חיים עוזר גרודז'נסקי זצ"ל מוילנא, שהיה אביהם של יתומים, אביהם של בני הישיבות בכל המקומות, ויחדיו עסקו בעסקנות למען הכלל. הוא שלח את ספרו "אחיעזר" לרבי אליהו חיים.

פעם פגש בעל האחיעזר ברעו רבי אליהו חיים ושאלו: "היכן הספרים שלך?"

הכניס אותנו הרב מייזל לחדרו והראה לו - "פה יש מכתבים של אלמנות, של עניים, של חולים, של שבורי לב, לזה עזרתי בכסף, לאחר במילים טובות... אלו ספרים שלי".

למראה מכתבים אלו נענה רבי חיים עוזר: "אני חיברתי שלושה ספרים, מלבד שאר כתבי ידי, לרבי חיים אליהו יש כתבים רבים, אבל עתה ראינו את הספר אמיתי, זה הספר של רבי אליהו חיים!" בינו נא - ודאי סבר רבי חיים עוזר, שהוצאת ספרי חידושי תורה ופלפולים מבטאת את גדלותו של האדם, אם ה' נתן לאדם לחדש חידושי תורה - אשריו ואשרי חלקו, ומיום שחרב בית המקדש אין לו לקב"ה אלא ד' אמות של הלכה בלבד... אך שמחת שבורי לב ונדכאי רוח היא התפקיד האמיתי הגדול מכך. צריך ללמוד, צריך לכתוב חידושי תורה, אך חשוב אף יותר מכך לתמוך בנדכאים!

במה אתה רב?

בענין זה נביא מעשה בהיילגער צאנזער רב, בעל ה'דברי חיים' זצ"ל: ה'דברי חיים' הקדוש, השקיע כוחות עצומים כדי שימנו את רבי שמעון סופר, בנו של ה'חתם סופר', לרב בקראקוב, ואכן קהילת קראקוב זכתה, שרבי שמעון סופר כיהן כבוד ברבנותה. לאחר תקופת מה פגש ה'דברי חיים' בר' שמעון סופר, והתעניין על הנעשה בקראקוב.

הוא פרט ושאל: "מה קורה בענין השחיטה בעיר?" "מנינו שוחטים המקפידים על קלה כחמורה מדקדקים ביותר,

ומורה הוראה מומחה בודק את סכיניהם", נענה ה'מכתב סופר'.

"ומה בדבר הערוב בעיר?" המשיך הרבי מצאנז לשאול.

"בקהילתנו יש יהודי מומחה בהלכות עירוב, וכל שבוע הוא בודק את הערוב תחת אחריות", השיבו הרב החדש.

"ומה קורה בתחום המקוואות בקראקוב?"

"שני דינים מלומדים, היודעים היטב את כל ההלכות, הולכים בקביעות לבדוק שהמקוואות מתנהלים על פי ההלכה הצרופה".

וכך המשיך הוא לחקור, וראה שלכל ענין הלכי מצא הרב מקראקוב דיין, מורה הוראה או מומחה, ועליהם הטיל הוא את האחריות לעניני הקהילה.

פנה הצאנזער רב אל הרב: "קראקער רב, לשחיטה יש לכם מורה הוראה, לערוב יש לכם מומחה, למקוואות יש לכם דיינים בקיאים, ומה ביחס לדיני תורה?"

"יש לי בית דין בהרכב של שלושה דיינים היודעים חושן משפט מכריכה לכריכה, מוראדיג", סיפר הרב בשמחה.

פנה אליו הצאנזער רב בשאלה הנוקבת חדרי בטן: "הרי מינו אותך לרב בקראקא, לשחיטה לערוב, למקוואות, לבתי הדין - לכל ענין יש מומחה, אם כן במה אתה רב בקראקא?"

רבי שמעון סופר בקדושתו העצומה וביראת השמים הצרופה שלו לא השיבו. הוא רצה שהצאנזער רב יענה לשאלה אמיתית זו ואמר: "אדרבה, יגיד כבוד הרב, במה אני רב בקראקא?"

"להחיות שבורי לב ולהרנין נדכאי רוח - זה תפקיד הרב! הכריז ה'דברי חיים'."

ורבי שמעון ענהו בשקט: "את זה אני משתדל לעשות בקראקא!" בנו האהוב של מלאך אלוקים ה'חתם סופר', הגאון הקדוש רבי שמעון סופר, שר התורה, צדיק יסוד עולם, שכל צדיקי הדור ללא יוצא מן הכלל חיבבוהו חיבה יוצאת דופן, במה הוא רב?

להחיות שבורי לב, מוראדיג! "את זה, ברוך ה', אני משתדל לעשות..." - מילים פשוטות, אך מבטאות כל כך הרבה.... זהו תפקיד הרב!

איש לרעהו יעזור - ביקור חולים

הקב"ה נתן לנו אין ספור אפשרויות לתמוך בשבורי לב: בעניין, בממתנים לישועות. ולואי נזכה לקיים מצוות חשובות אלו, נשכיל להקדיש לאחד מהם מספר דקות, לשמוע את דבריו, להקשיב בשימת לב, לומד מילה טובה, ואם נוכל לסייע - במעשה.

(מתוך כבודם של ישראל)

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

מוקד לבני הישיבות מיסודו של ארגון אחינו
הישיבה

רוב רובם של המלון היו חסידים ואנשי מעשה, שעררו בעצמכם את גודל הריתחא קדישא שאחזו בהם, 'הייתכן בשב"ק לא לאכול אייער מיט צוויבל?! היו לא תהיה!'. הגדילו לעשות כמה 'אינשי דמעלי' שאיימו על בעל המלון בשבת [נישט און שבת גערעט'] לתבוע כספם חזרה על ה'עוול' שנעשה עמם. ובעל המלון שראה כי כלתה אליו הרעה רץ אלי מהר לטכס עצה

גאב"ד חרדים הרה"צ ר' אשר אנשיל כ"ץ שליט"א בסוגיית קנאות של אמת

השגחה פרטית בפולין

היינו קומץ משגיחים, ואני הקטן בראשם, וחישבנו את דרכינו. היה זה לפני כעשור באחת ממוסעות הכשרות שע"י בד"ץ 'חרדים' על אדמת פולין, מצד כמה סיבות שסיבב המסבב התעכבנו בפולין ללא יכולת חזרה לארה"ק על שב"ק וטיכסנו עצה כדת מה לעשות. אחרי אמירת 'גם זו לטובה', חיפושים ועסקנויות, התארגנו במהירות ונסענו לשבות שבת בקראקא, שבת קודש פר' פינחס. התאכסנו על-יד 'אייזיק שול' הידוע, לסעודות השבת סידרנו איזהו מקומן בפאתי ההיכל אשר בסמיכות לביהכ"נ, גם מקווה טהרה של מי גשמים מכונסים היה לנו והתכוננו לשב"ק מתוך 'אכסוף נועם שבת'. ה'קבלת שבת' וה'לכה דודי' עברו בנעימים ולפני 'שלום עליכם' וסעודת חקל תפוחין קדישין גילינו שאיננו יחידים במקום, כמונו גם קבוצה גדולה של מכובדים מתפוצות תבל הכינו עצמם מבעוד מועד מקום לשבות ולאכול, באותו היכל בה סעדנו אנו, ובראשם אחד מגדולי המשפיעים בדורנו שליט"א שנקרא לכבודם לערוך להם השבת בנועם וברצון. שמחתנו גברה בכך, בתת ד' לנו בהשגחה פרטית עונג שבת מופלא בצל יראים ושלמים שבת שכולה התרוממות רוח ונפש בקדושת השבת בצל גדולי קראקא זי"ע.

זמירות השבת תרמו את שלהם, הם, כמו ניווני הקודש הבאים אחריהם, הרקיעו שחקים, כך גם ה'לחיים' וכוסיות המשקה תרמו גם הם את שלהם והרימו את קהל המשתתפים יחד טפח וטפחיים מעל הקרקע. בשיא הסעודה, ויהס המשפיע את כל העם, ופתח ב'דרשתו' ואמר: כאן בתוכנו אי-שם בירכתי ההיכל יושב מאן דהו אשר ידיו רב לו במשמר חומת הכשרות ברחבי העולם, אשר על כן אכבד אותו לשאת דברים, יועיל נא בטובו לעלות ולהשמיע אותנו דרשה נוספת מור מעולפת ספירים בענייני כשרות המסועפים למען נדע את הדרך אשר נלך בה. עד כאן תוכן דבריו... דבריו שכוונו אלי ערפלו אותי, חשבתי ששמיעתי מתעתעת בי. ככה, ללא שום הודעה מוקדמת, אמסור דברים בעניינים העומדים ברומן

של עולם?! תשישותי ועייפותי מעומס עמל השבוע גם הם נתנו אותם בי וכמעט מנעו ממני לקיים את דבריו, אמנם, 'אין מסרבין לגדול' (פסחים פו:) ובדלית ברירה נעניתי להפצרתו וקמתי ועליתי אל בימת הנואמים. דא עקא שמלאך השכחה איים עלי באותה שעה ופשוט הפריח לי הכל מזיכרוני, לא זכרתי כלום, בקושי זכרתי היכן אני 'מוחין דקטנות' בשיא תפארתה. העיר ה' את רוחי בחמלתו ונזכרתי במשהו קטן שהתברר בהמשך כסגירת מעגל...

וכה היו דברי באותו מעמד:
בפרשת פנחס - עוסקים אנו בתורת הקנאות בגודל ערכה ובשכרה כי רב. 'תחת אשר קינא לאלוקיו ויכפר על בני ישראל'. פינחס דיין נבחר מתוך רבבות אלפי בני ישראל להיות ולהיקרא 'קנאי לה' ולתורתו, וזכותו זו עמדה לו ולזרעו עד עולם - והייתה לו ולזרעו אחריו וגו' תחת אשר קינא לאלקיו, 'רחמנא אידכר לן זכותיה דפינחס קנאה'.

מהי אותה קנאות שבגינה זכה פינחס למה שזכה? פשיטא ואין צריך לומר ש'קנאות' אינה זריקת אבנים בשבת או לבייש הזולת ברבים בתירוצים של מצוות שפיכות דמים וכדומה

שאין לך מצוות גדולות מאלו, והרי 'כל העוסק במצווה פטור מן המצווה' [מן העבירה], אשר על כן לא חל איסור מוקצה של זריקת אבנים בשבת במקום מצוות נשגבות אלו...

חלילה וחלילה לא זו כוונת התורה בערך הקנאות, לא מיניה ולא מקצתה. פירוש הקנאות האמתית אפשר ללמוד ממעשה שהיה, וכך היה:

אתקינו סעודתא שלימתא

בראשית דרכי בשדה עולם הכשרות הינה ה' לידי להכשיר בית אכסניה ומלון גדול באחד מפסגות הרי שווייץ, יצאתי עם קומץ משגיחים קטן לקראת ההכשרה, שכפי ששיערתני אכן הייתה מלאכה קשה מנשוא לפי כל דקדוקי ההלכה השונים. בריך רחמנא אשר מלבד כמה שריפות קטנות של מלתעות ה'ברענער', ועל הדרך גם קלקול של עוד כמה מכשירים שונים ומשונים, ולקינח עוד אי אלו נזקים קטנים פה ושם, גמרנו את ההכשרה בשעטומ"צ כבר ביום חמישי. מיד עם סיום מלאכת הקודש נתמלאו שטחי המטבח עם עושי המלאכה רב הטבחים ושר האופים הם ומשמשיהם עם שלל תואריהם אשר השתלטו כל אחד על מקומו ומשרתו, זה במטבח החלבי בהכנה דרבה לארוחת הבוקר של יום המחרת, ומשנהו במטבח הברישי בהתחלת בישולי סעודת השבת מתוך משמני בשר ודגים וכל מטעמים ומעדנים הרבה מינים עד האחרון שבלפתני התפוחין קדישין, כאשר לקיים את מה שנא' גם מזה ומוזה אל תנח ידך עשו והכינו מכל מין ומין כמה וכמה סוגים כידי ה' הטובה עליהם. כמובן שהכל נעשה לכבוד שבת ולא להנאת הגוף חלילה, כלל ועיקר.... וכמעשהו של רב הטבחים כך גם מעשהו של שר האופים שהיה עסוק ראשו ורובו באפיית החלות ובתריסר נהמי, ומיני מתיקה כדובשא לכבודה של שבת קודש.

בחסדי שמיא התנהל הכל על מי מנוחות על צד היותר טוב, ועל הצד המהודר ביותר, עד לבוקר יום השבת... בעת סעודת עתיקא קדישא בצפרא דשבתא, רבתה המבוכה. התברר למפרע שמרוב טרדות ההכנה שכחו לבשל ביצים עבור סעודת יום השבת אשר בשמו יכונה 'אייער מיט צוויבל' [סלט ביצים] שאכן מנהג ישן הוא מקדמת דנא ויסודתו קודש מימי אנשי כנסת הגדולה ומוזכר בשו"ע (או"ח ריש סי' רצ, ובפמ"ג שם סק"א, ועי"ע בשו"ת רב פעלים יו"ד סי' כג, ויש בה כמה טעמים למילתא)

נו, אם רוב רובם של המלון היו יראים ושלמים חסידים ואנשי מעשה, שערו בעצמכם את גודל המבולקה והריתחא קדישא שאחזו בהם, ואכן בצדק. 'הייתכן בשב"ק לא לאכול אייער מיט צוויבל?!' היו לא תהיה!'. הגדילו לעשות כמה 'אינשי דמעלי' שאיימו על בעל המלון בשבת [נ'ישט און שבת גערעט] לתבוע כספם חזרה על ה'עוול' שנעשה עמם. 'אדם בהול על ממונו' ובעל המלון שראה כי כלתה אליו הרעה רץ אלי מהר לטכס עצה כדת מה לעשות. תוך כדי דיבור עלה בלבו רעיון כי היות ונשאר ביצים מבושלות מארוחת הבוקר

ביום שישי העעל"ט אפשר להכין מהם את המאכל החסר. ואם כי הם סגורים על מנעול ובריה בתוך המטבח החלבי, אבל מכיוון שהם פרווה אין לכאורה שום מניעה מלהוציא אותם לאתקינו מהם סעודתא דמהימנותא. אשר על כן, שטח תחינתו בפניי, יועיל נא הרב ברוב טובו לתת לי את מפתחות המטבח החלבי בכדי להוציאם ממקומם לרווחת הקהל הקדוש שאינו מוכן לוותר על קוצו של יו"ד בתורת מנהגי ישראל הקדושים. אם כי שמא צדק בדבריו ונשמעים היו על לב, אבל אני, דעה אחרת הייתה עמדי ותיכף הבהרתי לו ואמרתי שהדבר אינו בא בחשבון כלל ועיקר מכיוון שהוא נוגד את 'נוהל הכשרות' שקבענו שאין להעביר ממטבח האחד למשנהו, גם אם הם פרווה. לכן, עם הצער שבדבר, לא יעלה על הדעת ולא יבוא לעשות כדבר הזה! והוספתי, כי וודאי אותם אנשי כנה"ג והשו"ע אשר הורנו לאכול ביצים ביום השבת יסכימו עמנו שבכגון דא אסורים הם באכילה, וכשם שמקבלים שכר על הדרישה כך נקבל שכר על הפרשה. ולכן בשבת זו לא נאכל ביצים ויהי מה. והוא רחום יכפר עוון וכו'.

לשבחו של בעל האכסניה ייאמר שהבין העניין והסכים עמי, אם מרצון אם מדעת או בלית ברירה. אולם, באיזו דרך שהוא נודע הדבר לכמה יראים ושלמים אורחי המלון אשר מנהג ישראל להם תורה, וכעבור מספר דקות היה אולם הסעודה כמרקחה, למה לאסור אם אפשר להתיר, ולמה להתיר אם מעולם לא היה אסור, למה להכניס 'נוהלי כשרות' על חשבון מנהגי ישראל תורה, ולמה.... ולמה.... ולמה....

קמתי בעוז, ואמרתי: 'מוריי ורבותי! פינחס היה קנאי גדול והרג את זמרי בן סלוא ואת כוזבי בת צור, ומובא בכל הספרים הקדושים שהקריאה מעורר הזמן, והרי פרשת פינחס קראנו היום, אשר על כן זקוק אני בדחיפות לכמה 'קנאים' לדבר מצווה ומי לה' אלי...'. אהה לזה כבר היה ביקוש רב.... לפתע התחלתי לדבר 'דברים של טעם'... בבת אחת נהפכתי להיות רבי עם חסידים נערצים.... וכולם כבמקהלה וכמקשה אחת נענו לקראתי ובאש קודש נזעקו: 'את מי צריכים להרוג.... מי הוא זה ואיזהו והיכן הוא....' 'את היצה"ר!' עניתי, 'והוא נמצא בתוכם ממש!', אם תעשו כן, ותהרגוהו, תזכו להיות קנאים אמתיים! תתפלאו לשמוע, אך כן הוא, בכדי להיות קנאי כפינחס אין חובה רק להרוג, אלא בכל דבר שהאדם מחמיר בו לפני משורת הדין זוכה הוא להיות קנאי... שהרי ה'לפנים משורת הדין' הוא בבחינת 'אין מורין כן' כבמעשה פינחס' סיימתי את נאומי למול עשרות האברכים ה"קנאים": 'לכן, מצווה הבא לידיכם אל תחמיצוה, נוותר לפני משורת הדין על אכילת הביצים לטובת נוהלי הכשרות שהם 'משמרת למשמרת' לפני משורת הדין ויסודם קודש במטרה לשמירת צביון המאכלים ותקראו קנאי אמת'. והוספתי, 'אם אין ברצונכם להיות קנאים, אזכה אני להיות קנאי ואת הביצים לא תקבלו!'. דממה שררה בכל הציבור שהפנימו את המסר, ולרבים מבין האורחים היה זה לראשונה בחייהם שלא

שמעתי פעם מפי יהודי ישיש, מותיקי תלמידי ישיבת ראדין, הרב הגאון רבי חנא קלצקי זצ"ל. הוא סיפר לי, כי בשנות ילדותו הכיר במקום מגוריו יהודי תמהוני שהחליט לאלף את כלבו, ולימדו להבין את שפת האידיש. כשילדי העיר זיהו כי הכלב מבין את שפת האידיש, כל ערב הם היו מתאספים סביבות הכלב, ומחלקים לו פקודות באידיש

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

שערוריה בגלל כבוד מדומה שסברת שמגיע לך? כיצד יתכן?". האיש השיב בפשטות ואיליות זועקת לשמים: "למה כבודו אינו מבין דבר כה פשוט? את זאת אמרתי לקדוש ברוך הוא, לפניו אני מסוגל להיכנע. אבל מה זה נוגע לגבאי?! הרי גם הוא עפר ואפר כמוני, והרי אני יותר מכובד ממנו. אז מדוע לא כובדתי בעליה המכובדת?!".

רבי יהונתן היה שב ומספר את הסיפור הזה בהזדמנויות שונות, ומוסיף מוסר השכל נפלא בצידו; גם כאשר אדם נמצא בדרגה גבוהה של קרבת אלוקים, וגם לאחר שהתפלל תפילה שלימה בהשתפכות הנפש וכוונת הלב, כאשר מידותיו מושחתות, אזי המידות יבליעו את הדעת וירעילו את השכל, וברגע האמת כשיעמוד בפני נסיון הוא עלול לאבד ברגע אחד את כל ההשגות שהשיג בעמל וזיע, ולהתדרדר מגובה עצום לעומק התהום - מבחינה מוסרית.

סיפור זה מביא בספרו 'מעייני החיים', הגאון הצדיק רבי חיים זיצ'יק זצ"ל, מגדולי בעלי המוסר בדור שלפנינו, מחשובי תלמידי ה'סבא מנובהרדוק' מרן הגאון רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל, ומדמה זאת לאישיותו של בלעם הרשע.

כי אם נביט בפסוקי פרשת בלק, שקראנו זה מכבר, מבלי לעיין בדברי חז"ל ומפרשי התורה, ניתן לטעות לרגע ולחשוב - כי אישיותו של בלעם היתה מיוחדת במינה, צדיק וחסיד אמיתי. הביטויים המופלגים שנשמעו מפיו, תואמים לצדיקי עולם שלא טעמו טעם

מעשה מופלא אירע בדורו של רבינו גאון עולם רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל, המסוגל לפתוח בפנינו צוהר קטן של הבנה, אודות אישיותו ההפכפכנית של בלעם הרשע. להבחין בצדקות המְעוֹשָׂה שרגיל היה להסתתר תחתיה, וברוע המידות שגילם בשורשו ומהותו.

בעת שנדד רבי יהונתן ברחבי העולם, בעקבות רדיפות נוראות שהיו מנת חלקו, נאלץ באחת השנים להתעכב ביום הקדוש יום הכיפורים בעיר מסויימת שלא הכירוהו ולא שמעו את שמעו. הוא נכנס לבית הכנסת הקרוב לאכסניה שלו, וחיפש שכן טוב אשר בסמוך אליו יוכל לשבת בעת התפילות.

בזוית עינו קלט רבי יהונתן יהודי מכובד שיושב ומתכונן ליום הקדוש בדחילו ורחימו. את וידויו של רבי ניסים גאון ושאר התפילות והתחנונים שרגילים שלומי אמוני ישראל לומר בעת רצון זו, אמר אותו יהודי בדבקות ושברון לב, בבכיות ואנחות. הוא הוסיף ואמר בסיום תפילתו: "ריבונו של עולם, אתה הרי יודע באמת - כי הדברים נכונים כלפי ואיני כלום אלא עפר ואפר...". צורת תפילתו מצאה חן בעיני רבי יהונתן, והוא אכן התיישב במקום הסמוך אליו.

תפילתו שנאמרה בהכנעה ערבה לאוזניו של רבי יהונתן, וגרמה לו התעוררות רבה והשפעה טובה. הוא מאד שמח כי מן השמים זימנו לו לשבת סמוך אליו בתפילות. כך היה הן בליל יום הכיפורים והן בתפילת שחרית למחרת.

אולם כאשר הגיעה שעת קריאת התורה, הזמין הגבאי את אחד המתפללים, אשר כנראה נמנה בין נכבדי הקהילה, לעלות לתורה לעליית שלישי, העליה המכובדת ביותר, ואילו את אותו יהודי - שכנו של רבי יהונתן לספסל - הזמין הגבאי לעלות לעליית רביעי.

כשראה אותו יהודי שהוא הוזמן רק לעליית רביעי, רץ בזעם לעבר הגבאי והתנפל עליו בשצף קצף: "את פלוני כיבדת בשלישי ואותי רק ברביעי. תתבייש לך! במה הוא מכובד יותר ממני?!". ככל שניסה הגבאי להצטדק, הוא הותקף וננזף בטון גבוה יותר על דיו.

כשחזר האיש למקומו, לא שלט רבי יהונתן ברוחו ושאלו: "במחילת כבודו, הן רק לפני דקות בודדות התפללת בלב נשבר ונדכה, שפכת דמעות רותחות והתאנחת אנחות קורעות לב כשאמרת: "עד שלא נוצרתי איני כדאי, ועכשיו שנוצרתי כאילו לא נוצרתי, עפר אני בחיי...". והנה לא עברו כי עם דקות בודדות וכבר הינך מחולל

חטא מימיהם.

בתחילה כשבאו זקני מואב ומדין להזמינו לבוא אליהם, השיב להם בלעם: "לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר השם אלי". (כב, ח). כך גם בהמשך כאשר ניסה בלק מלך מואב לפתותו בפיתוי כבוד וממון, השיב להם: "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור את פי השם אלוקי לעשות קטנה או גדולה" (שם, יח). ביטוי דומה חזר ואמר בהמשך, כשבא למדין: "עתה היכול אוכל דבר מאומה, הדבר את אשר ישם אלוקים בפי אותו אדבר" (כב, לח). נוסח דבריו נותן לנו תדמית של אדם ירא שמים מרבים, שמעודו לא המרה את פי קונו. הינו מקפיד בהידור על קלה כבחמורה, עד שאין לו זולת רצונו יתברך מאומה.

אולם בפועל, מעשיו הוכיחו את ההיפך הגמור מדיבוריו הגבוהים: הגמרא במסכת סנהדרין (קו, ב) אומרת, כי כל אלו שנמנו לגנאי במדרש אין לדרוש בחטאם יותר מדי, ודיינו במה שדרשו חז"ל אודותם. אולם אצל בלעם, כל מה שִׁמְצָא לדרוש בו לגנאי - דָּרוּשׁ. ההבנה בזה, מסבירים בעלי המוסר, כי בלעם במהותו גילם את שיא השחיתות והרוע עד שורשו ויסודו. לכן כל גנאי שִׁמְצָא בו הינו אמת לאמיתו, וזה המשך לאותו שורש רע שקיים וכלול בו, ולעולם לא יצליחו לְמַצוֹת את עומק הרוע והרשעות שהיו בו.

כך גם מספרת הגמרא במסכת עבודה זרה (ד, ב), עד לאיזו דיוטא תחתונה הידרדר בלעם הרשע בתאוותיו ויצריו הנחותים, עד שהיה מופקר לגמרי כחוטא מאוס ושפל.

"הכלב הפולני נשאר כלב"

כיצד יתכן אדם שמחד גיסא מסמל את שורש הרוע, ומאידך גיסא מדבר דיבורים כה גבוהים ורמים כאחד מצדיקי עולם?

את התשובה נבין באמצעות המחשה נפלאה ששמעתי פעם מפי יהודי ישיש מְפֻלָּג, מְנַתִּיק תְּלִמִּידֵי יְשִׁיבַת רֶאדִין, הרב הגאון רבי חֲנַנְיָה קֶלְצֵקִי זצ"ל. איש תם וישר דרך, שהתגורר בימי זקנותו בְּעִיר לִיקוּוד בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית.

הוא סיפר לי, כי בשנות ילדותו הכיר במקום מגוריו יהודי תמהוני שהחליט לְאַלֵּף את כלבו, ולימדו להבין את שפת האידיש. באופן כללי, הדגיש לי רבי חנא בדבריו, היה זה דבר נדיר מאוד שיהודי יחליט לגדל כלב בתוך ביתו, וגם אותם יחידים שהתעקשו לגדל כלבים, כפי מנהג הגויים, אילפו אותם להבין את השפה הפולנית, השפה המקומית המדוברת, ולא את שפת האידיש.

כשילדי העיר זיהו כי הכלב הוא יחיד מסוגו, בהיותו מבין את שפת האידיש, הם מצאו תעסוקה חדשה להשתעשע בה מידי ערב. כל ערב הם היו מתאספים סביבות הכלב, ומחלקים לו פקודות

באידיש; מריצים אותו מכאן לשם ומשם לכאן, ומפתים אותו לאכול 'בובקעס' וזרעונים וכדומה. היו ילדים שאף הגדילו לעשות - הציקו לו, משכו באוזניו ובזנבו, זרקו עליו אבנים וחפצים ועוד. כצפוי, פעם אחת פקעה סבלנותו של הכלב, והוא התנפל על אחד הילדים, נשך אותו בצורה אכזרית ופצע אותו אנושות, ותהום כל העיר.

הילדים הקטנים הסתובבו סהרוריים ומשתוממים: "היתכן שכלב מיוחד כמותו שמבין את שפת האידיש - יבצע מאורע כה מחריד?!

כלב יחודי כזה ממשיך לנשוק כאחד הכלבים הפשוטים?...!"

"אולם אני לקחתי מזה תובנה חכמה לכל החיים", אמר לי רבי חנא, "התובנה היא - כי כלב נשאר כלב! אפשר להחדיר בו חכמה כזו וחכמה אחרת, הבנה כזו והבנה אחרת. אפשר אפילו לאלף אותו להבין את שפת האידיש, כמנהג בעלי בתים חשובים דפה. אבל אין לטעות: כלב נשאר כלב עד יומו האחרון, את שורשו ומהותו לא שיך להחליף ולשנות בשום צורה!"

"יסוד זה מצוי גם בעבודת השם", המשיך רבי חנא לומר, "אדם שלקוי במידות רעות ואינו עובד על עצמו לשפר ולתקן את מידותיו, ניתן לאלפו חכמה ובינה, יתכן אף למלא את ראשו בדברי נבואה. אולם כל עוד שמהותו לא משתנית, כל הידיעות וההשגות לא יעלו ולא יורידו, הם לא יצליחו לשנות בו מאומה מבחינת עצם האישיות, והוא ישאר אותו אדם שפל, אנוכי ומושחת."

כזה היה בלעם. התורה מעידה עליו: "יודע דעת עליון", "מחזה ש-די יחזה". כלומר, הוא אכן השיג השגות עליונות, הבין רזי עולם, אך כל זמן שלא השיב לליבו את ההשגות המופלאות הללו, ולא שינה את מזגו הרע ושחיתותיו - הוא נשאר חוטא שפל מהרובד הנמוך ביותר.

למרות רוח האלוקים שנחה עליו, ולמרות שפיו היה מלא דברי חכמה ונבואה, הוא גילם בדרכיו את סמל השחיתות והרוע. הוא יעץ בשעתו לפרעה מלך מצרים לזרוק את כל הזכרים ליאור (סנהדרין, שם), וכן יעץ לבלק להכשיל את ישראל בבנות מִדְּן עבור בצע כסף (כמובא בסוף הפרשה). על אף שהשיג וידע היטב את החביבות לה זוכים עם ישראל מאביהם שבשמים.

ניגודים כאלו יכולים להימצא רק במי שאינו משיב לליבו את ההשגות שהשיג, ולא חושב אף לא לרגע אחד כיצד לשנות את עצמו, ומשאיר את הכל כידיעה גרידא. לכן שום דבר לא משתנה במהותו והוא נשאר רע ומושחת כפי שהיה. עד כדי כך שכל מה ששיך לדרוש אודותיו לגנאי - חז"ל נותנים לנו רשות לדרוש.

(מתוך סדרת הספרים הנפלאה 'אוצרותיהם אמלא')

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

1-800-20-18-18

מוקד לתיישבות מיטב של ישיבות אשכנז
הישיבה

כשנשאל איך לא התייאשת לאחר כל כך הרבה ניסיונות כושלים?! ענה: כל כשלון קירב אותי לנוסחה האמיתית!

חזק חזק ונתחזק --- מאת ובאדיבות המחנך הרב פנחס ברייער

תומס אדיסון הממציא האגדי זה שבזכותו אנחנו משתמשים באור החשמל ערך אין ספור ניסויים עד שהגיע לאן שהגיע כשנשאל לימים:

איך לא התייאשת לאחר כל כך הרבה ניסיונות כושלים?!
ענה: כל כשלון קירב אותי לנוסחה האמיתית!
בכל פעם שנכשלתי אמרתי לעצמי: הנה כעת אני יודע על עוד אפשרות שהיא לא הנכונה!....

העלייה שבירידה

מטבע הדברים אדם המנסה להתקדם חווה אין ספור כשלונות אין אפשרות לדלג על שלב זה, חייבים ללמוד איך להתמודד בזמנים אלו ננסה בפרק זה לשנות את התפיסה השטחית וצורת ההתייחסות למצבי כשלון.

האדם מעצם מהותו, הינו הרכב של ניגודים. גוף ונשמה, חומר וצורה. נתון הוא במלחמה תמידית, בין הרצון הבהמי ליהנות ולחיות חיי הפקר, לבין הרצון האלוהי המתבטא ברצון הנשמה חלק אלוהי להתדבק בקדושה ולהתעלות.

ובמלחמה כמו במלחמה, אין רק ניצחונות. הקרב המזהיר ביותר גבה גם הוא חללים, כך שהאדם עם כל שאיפותיו ורצונותיו, תמיד מטולטל הוא בין ניצחונות לכישלונות, בין זמני עליה למצבי ירידה.

מלחמת החיים

וזהו כל האדם... כל החיים אנו במצב של תנועה. יעלו שמים ירדו תהומות. פעמים מרגישים אנו כמלאכים עלי אדמות, ופעמים מרגיש עצמו כחדל אישים, כאמרה המפורסמת של הבית אברהם: "תנין - ואדם", פעם תנין פעם אדם - א טאג א מלאך, א טאג א גאלאך.

מלאכי השרת הוכתרו בתואר "עומדים" כלשון הפסוק "ונתתי לכם מהלכים בין העומדים", שכן להם אין יצר הרע ותמיד הם עושים באימה רצון קונם. אבל האדם מעצם יצירתו, נולד למלחמה. נולד להתגבר, להתקדם ולהתעלות...

יש המתאכזבים כשהם נקלעים למצב של ירידה, כשלא הולך להם, כשהם לא מתקדמים לפי התוכניות. עליהם לדעת שזה חלק מהחיים. זמני הירידה הם הבסיס והכח לעליה הבאה - ירידה לצורך עליה.

להתקדם...

מה שחייבים לשים לב, זה לא לדשדש במקום. ישנם כאלו שהם

עולים ויורדים באותם נקודות ובאותם דברים, תמיד המלחמות, הירידות והעליות, יהיו על תפילה במניין, והשתתפות בשיעור או בשבירת מידת הכעס, זה בוודאי לא דרך לעלות וליפול באותן נקודות שוב ושוב.

החכמה היא להסתער לכבוש יעד, ואז אפי' אם תבוא (-ובוודאי תבוא) ירידה תהיה זו בפרטים. בהמשך מתקדמים עוד ושוב נופלים, כך שגם עם הירידות הטבעיות נתקדם. כאותו אדם שמטפס קומה עד שהגיע לקומה חמש נפל קומה טיפס עוד שתיים נפל קומה, טיפס שלוש ונפל שתיים, שכל שהזמן עובר הוא מתקרב ליעד למרות הנפילות שבדרך.

הנועם אלימלך (פר' אמור) מלמד אותנו כלל חשוב זה, ואומר שצריך האדם להתעלות כ"כ בזמני העלייה כך שגם בזמני הירידה יישאר עדיין עם רושם הקדושה ולא שיאבד ממנו לגמרי.

אין מצב סטטי

אצל יהודים ידעו, שהחוב להיות במצב של עליה אינו רק כדי להתעלות, אלא עצם ההתעלות חשובה כדי לא להגיע למצב של ירידה. וכמו שפי' הגר"א את הפסוק במשלי "אורח חיים למעלה למשכיל למען סור משאול מטה" הסיבה שצריך להיות למעלה למשכיל היא כדי שלא יסור משאול מטה, כי אם האדם לא יהיה עסוק עם העלייה ימצא עצמו מיד במצב של ירידה.

ישראל מונים ללבנה. הלבנה לעולם אינה במצב של עמידה, או שהיא גודלת והולכת, או שהיא מתקטנת. יהודי אינו עומד, או שהוא מתעלה או ח"ו להיפך!

חסידים היו אומרים: אין מצב בו יושב אדם ואינו עובר עבירה ולא

בכל ניסיון יש לנו שתי אפשרויות או להיכנע לנוס ולברוח, או להתגבר ולהתעלות כעל נס

חייבים לזכור ולשנן לעצמנו שוב ושוב, שההתקדמויות הגדולות וה"שטייגערן" האמיתיים בא רק מתוך קושי, מתוך מצב של ירידה כמו שפ' הספרים הקדושים את הפסוק בקבה"ת "ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלוקים", דווקא בתוך הערפל כשהכל חשוך, ולא ברור, כשרק רואים קושי וחוסר הצלחה, "שם האלוקים" - שם מסתתרת ההצלחה, משם מגיעים לתכלית.

הזוה"ק אומר "ליכא נהורא אלא דנפיק מגו חשיכא", האור המאיר והזוהר הוא דווקא זה שמאיר מתוך החושך, כי כשיש אור לא מכירים ונהנים מהאור הנוסף, דווקא בתוקף החשכות שם האור חשוב ומועיל.

רבי צדוק הכהן מלובלין פירש בזה את הפסוק בתהילים " המכסה שמים בעבים , המכין לארץ מטר" - ככל שהעבים סמיכים ועבים יותר, כך יהיה הגשם והשפע שאחריו יהיה רב יותר !.

לכן כשבא לפעמים מצב של ירידה, של חוסר חשק, ומתפשטת בלב הרגשת אין אונים אסור להיכנס למצב של חידלון ורמת ידיים. אלא, אדרבא,

להיפך נהפוך כל קושי וכל ניסיון - להזדמנות! הזדמנות להיבנות, הזדמנות להתקדם.

לשורש המילה "ניסיון" - נס, יש שני משמעויות. או נס מלשון 'מנוסה' - בריחה, או נס מלשון 'התרוממות', כלשון הפסוק ושמת אותו על נס. לענייננו, בכל ניסיון יש לנו שתי אפשרויות או להיכנע לנוס ולברוח, או להתגבר ולהתעלות כעל נס.

בעל חובת הלבבות כותב דברי חיזוק לזמני ירידה "יהי גדול בעיניך ניצחונך הקטן על היצר והתגברותך הפעוטה ביותר עליו, כדי שניצחון זה ישמש לך כמדדגה שממנה תעלה לנצח בדבר גדול עוד יותר".

עלינו ללמוד לחיות עם המצבים, לא להישבר מהם ורק להמשיך ולהמשיך...

שבע ייפול... וקם

נפוליון הקיסר, היה בוחר את חייליו בשיטה מעניינת. כל טוראי קיבל סוס פרא משולל רסן, ועל החייל הוטלה המשימה לרסן את הסוס ולהנהיגו בדרך.

המציאות הייתה, שכל אחד היה נכשל במשימה. לא היה סיכוי לאף אחד לשלוט על סוס פרא. וכאן הגיע שלב הבדיקה. נפוליון היה בודק כיצד מגיבים החיילים, כשהם נכשלים. אלו שהיו פורשים ובוכים - שלח הביתה. אותם שנכשלו וניסו שוב ושוב למרות הכישלונות - בחר לחייליו.

"שבע ייפול צדיק וקם" - אפי' הצדיק נופל! ההבדל הוא מה עושים

אח"כ. הצדיק גם אחרי הנפילה השביעית קם, ומי שאינו צדיק מתחיל להסיק מסקנות שכנראה זה סימן שכך או כך... ונשאר נופל. צדיקים אמרו שהיצר אינו צריך את עצם העבירה, הוא בעיקר מחפש את הדכדוך, את הריק, את הרגשת החידלון שלאחר הנפילה. רגשות אלו הם הקובעים מסמרות בארון הקבורה של כל שאיפותינו ותוכניתנו.

גם אם נכשלנו בחינוך עצמנו, בין אם נכשלנו בהצלחותינו בחיים, עלינו לזכור שאין זה פנצ'ר או איזה פגם בייצור, להיפך - כך המכונה עובדת, זה חלק מהחיים, כך גדילים וכך מתפתחים.

אם ילד קטן הלומד ללכת את צעדיו הראשונים היה מסיק מסקנות מנפילותיו החוזרות ונשנות, כמו שאנו המבוגרים מסיקים בכישלונותינו אנו, לא היה היום אדם המסוגל ללכת בכוחות עצמו בעולם!

הגה"צ ר' יצחק הוטנר זצ"ל בספרו פחד יצחק קובל ע"כ שכותבי העיתים מאריכים בתיאור גדלותם של גדולי עמנו, ולא מקדישים זמן להעלות על הדף את כל הכישלונות המעידות והנפילות שאותם הגדולים חוו עד שהגיעו לאן שהגיעו. חוסר המודעות בחלק זה של אישיותם גורמת לנו לחשוב שרק הם שכנראה חוו רק הצלחות ועליות, הם היו אלו שגדלו.

ולהבדיל, אם תומאס אדיסון, הממציא האגדי היה מת'אש בעשרות ומאות הניסיונות החוזרים ונשנים עד שראה את ביתו מואר באור החשמל, היינו יושבים עד היום לאור עששיות הנפט.

מי שלא נכשל, מעולם לא עשה

כל כשלון הוא עוד שלב בסולם ההצלחה. כל נפילה היא הקדמה לעליה שאחריה.

התמודדויות יהיו, נפילות יקרו, השאלה היא רק איך נתייחס אליהם ומהי התועלת שנפיק מהם. פתגם חכם אומר: "או שמתחשלים או שמתחסלים", כלו' כל כשלון הוא בעצם תרגיל ואמצעי לצאת או מחוסל או מחושל, והבחירה בידינו...

ואם יאמר לך אדם שהוא מעולם לא נכשל, סימן שמעולם לא עשה ומעולם לא ניסה! רק על דף כתוב ניתן להוסיף הערות, על דף ריק אין מה להגיה ולתקן...

לעולם לא נפקיד את יקירינו בידי מנתח עטור דיפלומות אם לא שבידו ניסיון מעשי בשטח. לא נסתמך על שנות הלימוד שלמד, לא על המבחנים שעבר ולא על הידע שרכש, נבקש לדעת בעיקר כמה ניתוחים הוא ערך בהצלחה ובכמה פציינטים טיפל בהצלחה. אפי' את מכונת הכביסה הביתית, לא נתקן ע"י טכנאי שעבר מסלול הכשרה בהצלחה ללא ניסיון מוכח.

אין חכם כבעל הניסיון

וכל זאת למה? כי הידע והלמידה כל עוד שלא עברו את כור ההיתוך המעשי, כל עוד לא נקלעו למצבי חירום, לכישלונות והתגברויות ולתובנות שאחריהם, א"א להסתמך עליהם כלל! דווקא

אחד הבחורים שלומד באחת הישיבות המצויינות שבדרום הארץ, בתקופת פסח שיתף בהרגשה זו שהוא מרגיש ש"בין הזמנים קורונה" הוא זמן של עליה שכמוהו לא היה לו מאז ומעולם והיה שמח אם ניתנת היתה האפשרות להשאר כך זמן רב

פאנל מיוחד עם צוות המשיבים ב'מוקד הישיבה' על התמודדות בן הישיבה בתקופה זו

זו תהיה השכמת קום אשר נותנת לו את ההרגשה שכל היום לפניו והוא יכול להספיק הרבה. את נקודות החוזק האלה צריך לתפוס ולהתמיד בהם כיתד בל תימוט, הן משום שהניסיון בהם קל יותר, והן משום שאפשר לקבל מהם סיפוק רב שיכול להשליך ולעזור לכל שאר היום. ולכן, בחור צריך לשבת עם עצמו, ולסדר לו לוח זמנים מסודר בו הוא יסדר את זמני נקודות החוזק שלו, לדוג' אם הוא מתחבר מאוד לחזרה על מסכת ישנה אותה הוא למד בעבר, ודבר זה מביא הנאה וסיפוק שישלב במהלך היום לימוד קבוע במסכת זו, ואם הוא מכיר בעצמו על זמן מסויים ביום שהוא יפיק מעצמו את הטוב יותר שישלב זמן זה בלוח הזמנים ובסדר יומו. כך יוכל לעמוד במה שקיבל על עצמו בקלות ולהתמיד בו לאורך זמן. כמוכן שלוח זה יכול להיות נקודת פתיחה ולאחר זמן מסוים בו הוא רואה שהוא עומד בקלות במטלות וביעדים שהוא הציב לעצמו, אפשר להגדיל ולהרחיב את המחייבים בצורה הדרגתית ובריא, עד שבחור יוכל לסגל לעצמו שוב סדר יום ישיבתי על אף שאין מסביבו מסגרת. עיקר העיקרים הוא הקביעות וההתמדה והוא צריך להיות הדבר שמהווה עוגן לבחור, ויסוד שעליו אפשר לבנות בנין שלם.

צריך גם לזכור שהתקופה הזו, בה כל בני הבית נמצאים גם בחוסר סדר ומחוץ למסגרות, מקשה מאד ליצור סדר יום מושלם כמו בישיבה, ולכן חשוב מאד להציב לעצמו יעד שאפשרי לעמוד בו בהתאם לנסיבות הקיימות בבית.

בחורים מסויימים טוענים שהם מרגישים שהישיבה הזניחה אותם,

מימיהם של אבותינו לא פסקה ישיבה מהם, וגם בימים אלה - ימי הקורונה - עולם הישיבות מנסה ככל האפשר לא להפסיק מלימודו, ככל שמאפשרת מצוות השעה "ונשמרתם מאד לנפשותיכם". אך דבר ברור הוא שאנו עומדים מול אתגרים וניסיונות אותם לא שיערנו ולא שיערו אבותינו.

במוקד הישיבה מרגישים היטב את סימני השאלה המרחפים באוויר אצל בני הישיבות, כאשר לצד השאלות ה"רגילות" שזורמות אל המוקד במשך כל השנה, הוכפלו ושולשו השאלות הייחודיות לתקופה בה אנו נמצאים.

רבני המוקד מדגישים שעיקר הבעיה מולה עומדים כולם, בעלי בתים, אברכים וגם בני ישיבות, למגדול ועד קטן, היא חוסר היציבות שקיים בכל תחום, בו אף אחד אינו יודע מה יילד יום, וכיצד יראה היום הבא. הדבר משפיע לאורכו ולרוחבו של העולם, אולם השפעה ניכרת יש לו על בני הישיבות, שהיו רגילים למסגרת מסודרת בה יכלו לשקוד על תלמודם בהשקט ושלווה, וכעת או שהישיבה נפתחה בצורה חלקית לקפסולות אשר מכילות רק חלק מהבחורים, או שהישיבה נפתחה רק לשעות לימוד בודדות, וכמובן שאותם רבים וטובים מבני הישיבות אשר אינם יכולים להמצא במסגרת מסיבות בריאותיות שלהם או של אחד מבני הבית ונשארו מנותקים ורחוקים מההווה הישיבתי אליו הורגלו.

בעת צרה בדרך כלל מורגשת בעולם התעוררות מיוחדת של חיזוק בתורה ותפילה, אולם כעת בגלל איסורי ההתקהלות אפילו ימי תפילה אי אפשר לארגן, וגם חיזוק בלימוד התורה הרבה פעמים קשה ליישום.

פנינו אל המוקדנים החשובים כדי לשמוע מעט מהשאלות הייחודיות לתקופה שהגיעו אל המוקד, ולשמוע כיצד יש ללמוד מהם את דרכי המלחמה לתקופה זו.

אחת השאלות שחזרה אל עצמה פעמים רבות באה מבחורי הישיבה אשר נאלצים להשאר בבית, ואינם מצליחים למצוא סדר יום ראוי והולם כמו בישיבה?

כל אחד מכיר בנפשו ויודע, עם אלו חלקים בסדר יומו קשה לו להתמודד גם בזמני שיגרה, אצל חלק מהבחורים הקימה בבוקר היא הקושי, אצל האחרים שעות הצהריים הם השעות הקשות לריכוז, וכן להיפך, כל אחד יודע, ממה הוא נהנה יותר ומה גורם לו יותר סיפוק, אצל האחד זה יהיה לימוד בשעות הלילה המאוחרות, ואצל האחר

ולאחר שנפתחה הישיבה, והם נאלצו להשאר מאחור בביתם, הצוות אינו עושה די כדי להתעניין בהם ולשתף אותם כחלק מהישיבה?

כמובן שאם הרגשה שכזו קשה להתמודד והיא יוצרת הרגשה לא נעימה, אולם אם נסתכל על הדברים במבט אמיתי, נראה שמתווה הקפסולות דורש הרבה מאמץ מצוות הישיבה פי כמה וכמה מאשר בימי השיגרה, אחד הסיפורים שהגיע אל המוקד היה שבאחד מבתי המדרש התכנסו להם קבוצת בני ישיבה, ובקשו מהר"מ שלהם שיגיע למסור חבורה על הסוגיא הנלמדת, ואותו ר"מ התנצל שהוא לא מספיק למסור חבורות ושיעורים לכל הקפסולות שנמצאות בתוך הישיבה וקל וחומר שאינו יכול לצאת ולמסור חבורה מחוץ לעיר. צריך גם לזכור שכל אחד מאנשי הצוות מתמודד בעצמו עם המגיפה המשתוללת, יש מהם שנמצאים בסיכון גבוה, יש שמבני משפחתם נמצא בבידוד או חולה, ואפילו אם כולם בקו הבריאות עצם הדבר שכל המשפחה נמצאת מחוץ למסגרת משפיע על כל אחד ואחד, אולם יש אחריות שמוטלת על כל בחור, ואין צורך לחכות עד שיתקשר המשגיח, הר"מ או המשיב, ובחור בעצמו יכול ליצור קשר להתיעץ עם המשגיח, או לדבר בלימוד עם הר"מ כדי להיות מחובר ככל האפשר לישיבה גם כאשר הוא נמצא חוצה לה.

ישנם בחורים שבתקופה זו הם לומדים פחות, והדבר גורם להם להרגשת נחיתות, ולמחשבה שכל ההישגים שלהם עד היום נבעו רק מדברים חיצוניים, מכך שהם היו חלק ממסגרת הישיבה, ולא חלק מהעצמיות הפרטית שלהם?

המצב הזה שבו בזמני פגרה, כשאין את סדרי הישיבה הרגילים להם הורגלנו, הם מטבע הדברים מאופיינים עם רפיון כללי, ועדיין הרגשה זו אינה נכונה כלל, ואין זה אלא עצת היצר להחליש את הבחור. ונסביר. נכון אמנם, שאם אין 'מחייב' קשה יותר להתמיד ולתת את המירב, כמו אם היו את אותם 'מחייבים', אין ספק שאווירת הישיבה מחייבת כל בחור בישיבה, ובזכות האווירה הוא מתעלה ודורש מעצמו יותר, יותר לימוד, יותר שמירת סדרים וכן הלאה. וממילא, כשאין את המחייבים ישנו רפיון מסויים.

אבל ההרגשה כאילו לכן הבחור טוב פחות היא לא נכונה בכלל. ידוע הדבר שהמשגיח הגה "צ"א דסלר זצ"ל היה מעשן [בתקופה בה לא היו ידועים נזקי העישון], בימים הראשונים לאחר שהפסיק לעשן, הוא סיפר לכל מי שפגש את העובדה שהוא הפסיק לעשן

יותר. וכשתלמיד שאל אותו, למה הרב מפרסם לכולם שהפסיק לעשן? הוא ענה לו כך: "ככל שיותר אנשים ידעו שהפסקתי, כך יהא לי אי נעימות גדולה יותר אם אחזור לעשן, ויתודע שלא הצלחתי לעמוד בקבלתי, וזה לבד כבר יעצור בעדי שלא אחזור לעשן". גם אנשים גדולים צריכים מחייבים, ואחד המחייבים הגדולים הוא המסגרת, וטבעי הדבר שכאשר בחור נמצא מחוץ למסגרת, בפרט שמדובר בתקופה ארוכה, הרבה יותר מכל בין הזמנים אליו הורגלנו, הדבר עלול לפגוע בו. אולם, כל בחור צריך לעשות חשבון עם עצמו ולהסתכל על החוזקות שלו, על הדברים בהם הוא שומר על צורת בן ישיבה על אף היותו רחוק מרבותיו וחבריו, ולדעת, שניתנה לו ההזדמנות לקנות קנייני נצח בזמן מסוגל שכמוהו לא יחזור, לבנות את עצמו בצורה מיטבית ומרבית, וכל אבן שהוא מניח בבניין האישיות שלו בתקופה זו, הוא יסוד לבניין נצח שיעמוד בעז"ה בכל ניסיון ובכל תקופת החיים.

ישנו מיעוט של בחורים שפונים למוקד וטוענים שתקופת הקורונה רק עשתה להם טוב, והם מרגישים שהם עושים שטייגן אפילו יותר מאשר בישיבה, ומבחינתם להשאר מחוץ למסגרת וחושבים שזו הדרך בה ימצאו את כל הכוחות שלהם?

כל בחור שכזה צריך להודות להקב"ה על כל רגע ורגע, שאכן דבר גדול הוא שבזמן שיש רפיון כללי בגלל כל התנאים הסביבתיים הוא מצליח לעמוד ולהתחזק ואין ספק ששכרו מובטח לו, אולם לאורך זמן המסגרת היא מחייבת שנותן כח גם בזמנים שקשה לאדם, ובאופן טבעי לאחר תקופה מסויימת בה אדם לומד לבדו מצויין מתחיל רפיון, ובשביל זמנים כאלה צריך ישיבה.

אחד הבחורים שלומד באחת הישיבות המצויינות שבדרום הארץ, בתקופת פסח שיתף בהרגשה זו שהוא מרגיש ש"בין הזמנים קורונה" הוא זמן של עליה שכמוהו לא היה לו מאז ומעולם והיה שמח אם ניתנת היתה האפשרות להשאר כך זמן רב, אולם בשילהי חודש אייר בו נפתחה הישיבה בתנאים מגבילים שכללו אי ישיבה הביתה לתקופה ארוכה, נפרד הוא בקושי רב מבית הוריו, אך כבר טען שהוא מרגיש שהוא צריך מסגרת ואת התנאים הסביבתיים כדי להמשיך בשטייגן.

גם בפני הבחורים שחזרו לישיבה במתכונת מצומצמת ושונה עומדים שאלות אליהם לא הורגלו, מספר שאלות שנשאלו עסקו בענין

המשך בעמוד 22

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל: **073-7078388**

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

**קשה לך?
זקוק לעזרה?**

מוקד לבני הישיבות מוסדות של ארצנו וארצנו
הישיבה

עתה הפכה השתיקה באולם, לאלם משתק והלם מפליא. חמישים מיטות?! - תמהו הנוכחים איש אל רעהו, והלא מכנסיו יעידו עליו שאין לו פרוטה לפורטה, שאינו בר יכולת לשלם ולו מיטה אחת! חמישים מיטות הוא תורם?! כל יום?!

שיח ערב של זקני החסידים וישישי קמאי שהסבו יחדיו למסיבת מרעים, וסיפרו להרב שמואל צבי גנץ משגיח רוחני ב"מבצר התורה" ור"מ במכינה לשיבה 'קהל חסידים' אלעד יחדיו העלו ושחו מרגליות נצח אודות העונג והנועם העילאי של הטועם מיינה של תורה, והדבק באותיותיה, היו אלו אמרים נעימים המעוררים כל לב ונפש, להתמיד בחוקי חורב, ולא להסיח ממנה כל הימים • קביעין תהוון בהנהו חבונרתא

היא שמותיו של הקב"ה כנודע, ואיזה תענוג וחמדה ושעשוע עריבה ונעימה וחביבה וחשיקה, בהתקרבות והתדבקות בשמו הגדול והקדוש, שכל מלאכי מעלה, אראלים, אישים, תרשישים, שרפים ואופנים וחיות הקודש, נרתחים ומזדעזעים בשמעם הזכרת שמו הנכבד והנורא" בשעה שצדיקים וגאוני ארץ מדורות קדומים היו שוקדים בתורה ומתמידים בה - ממשכים החסידים בנועם שיחם - חוו הכל כי דבקים המה בוקי אורייתא לגמרי בריכוז מוחלט ושכחו מהנעשה סביבם. פעם אחת הוצרך הגאון האדיר רבי יהושע מקוטנא ז"ע לנגב את ידיו ונכנס למטבח, ובהיותו 'צוקאכט אין לערנען', התחיל לנגב את ידיו בעיסה המונחת על השולחן - בחושבו שזה מגבת, עד שהתחילה העיסה להתפורר בידיו, והגיב: "ידעתי מכבר שהסוחרים מרמים את הבריות ומוכרים "שוואכע סחורה"..." מסופר עוד על גודל דביקותו בתורה, עד שלא היה חש ומרגיש כלום בעת לימודו, ולכן אמי ע"ה בהיותה ילדה צעירה, שימשה את זקנה הרב מקוטנא. היה לה ספסל קטן שעליו ניצבה, כדי לשמור עליו שלא ישרוף את כובעו מהמקטרת, אחרי שכבר קרה לו כזה דבר מרוב עיונו ודביקותו בתוה"ק... כמו-כן מרוב דביקותו בתורה, לא היה ביכולתו להצטמצם בכתיבתו, לכן לא כתב הרבה תשובות בהלכה, כי היה מתחיל לכתוב על הנייר וממשיך לכתוב על השולחן...

הרה"ק רבי משה מראזוודוב ז"ע שאל פעם את הרה"ק בעל 'דברי

"התורה מתנת חיים היא! המתנה הזו, היא עיקר חיינו", כי הם חיינו ואורך ימינו. הציר המרכזי עליו סובב היהודי הוא התורה - הוא מבקש ליכות בה 'ותן חלקנו בתורתך'. "הוא יפתח ליבנו בתורתו" ועוד, הוא פועל על פיה - מקיים את המצוות ודבק בדרך התורה, וגם משקיע בה את מיטב זמנו וכוחותיו - בלימוד רציף, עמוק, אהוב וחביב של סוגיות התורה, אם בסדרי לימוד ממושכים, ואם בקביעות עתים, בשיעורים יומיים ובדרשות מזדמנות.

אין סגולה כתורה, אין עוסקיה כישראל! כל לב יהודי קמה וכוסף, מבקש ליכות בתורה הקדושה, להתחבר אליה ולחוש אותה בוערת ומוטמעת בעצמותיו.

בהגיגי תבער אש

בניחות עתיק יומין מעלה אחד מן החסידים המשתתף באותה התוועדות מרוממת עובדה מופלאה: הגאון המפורסם בעל 'קול אריה' ז"ע היתה דרכו לנסוע בכל חג השבועות לצאנז אל הרה"ק בעל 'דברי חיים' ז"ע. פעם אחת נכנס לבית המדרש ועדיין לא הגיע זמן התפילה, ונטל גמרא ללמוד. תוך כדי לימודו, נכנס הגביר החסיד ר' יוסף לייב כהנא ז"ל מסיגעט, וראה את ה'קול אריה' כשהוא לומד, ולפתע החל לרקוד ולזמר בשמחה עצומה.

שאל אותו ה'קול אריה': לשמחה מה זו עושה? השיב לו ר' יוסף לייב: "הנה התבוננתי בדבר, שאלמלא לא נתן לנו הקב"ה את התורה, באיזה מעמד היינו היום; כבודו, הלא בטח היתה לו איזו משרה וכדומה, ואני הייתי איכר פשוט, ואם-כן מה טוב חלקינו ומה נעים גורלנו שאנחנו יהודים, ומדוע לא אשמח בחלקי שנפל לי בנעימים?!"...

כשמוע ה'קול אריה' את דבריו שנאמרו ברגש עז, סגר את הגמרא ואחז בידו ורקד עמו. כשנכנסו החסידים לבית המדרש וראו את שר התורה ושר האלפים - יששכר וזבולון ששים ושמחים בשמחת התורה, רקדו גם הם עמם, והנה נכנס רבנו הקדוש ה'דברי חיים' לבית המדרש, ולתמהונו ראה את כל הקהל רוקד, וכשנודע לו סיבת הדבר, נחנה מאוד...

אשריך בעולם הזה

בהטעמה נעימה ומיוחדת גם ושח בשיחתו אחד מן החסידים: הרי כך כתב הרה"ק בעל "באר מים חיים" בספרו פ' האזינו: "הן כל התורה

חיים זי"ע מצאנו - על מה שהעולם רגילים לפרש בפסוק (שופטים יז, ד) "וידרשת וחקרת ושאלת היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת בישראל", דקאי על מי שאומר דרושים ופלפולים לשם הנאת עצמו - וזה פירוש הפסוק: 'וידרשת' שתדרוש בתורה הק', 'וחקרת' שתאמר חקירות בתורה הק', 'ושאלת' שתשאל שאלות וקושיות בתורה הק', 'והנה אמת' שיהיה אפילו פלפולים על דרך האמת, 'נכון הדבר' אם הדרוש נאמר כדי שתהיה לך מזה הנאה גדולה, אז 'נעשתה התועבה בישראל'.

על פתגם זה שאומרים העולם, שאל הרה"ק מראזוודוב את הרה"ק מצאנו אם הפירוש הזה נכון. אמר לו הרה"ק מצאנו: **"חס ושלום! ממה אתם רוצים שתהיה הנאה ליהודי? מכוס יין או מחתיכת צלי בשר? אם יהודי אומר פלפול ופשעטל, בוודאי מותר לו ליהנות מזה..."**

מדוע בכה הרידב"ז?

"יש להשכיל בליבנו דעת ותבונה" - מעוררים חבורת החסידים בנועם שיחתם המלהיבה - כי בכדי לקנות קניין התורה ומעלותיה, יש להשקיע בכך 'עמל'; 'גיעה'; מאמץ עילאי ואף מעבר לכוחות שגרתיים. ולא פעם ולא פעמיים אלא פעמים רבות אף להשקיע תפילות עבור כך. וכאן, נזכרים באותו עובדה מעורר לקח טוב שסיפר המגיד מירשם המפואר הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל:

הגאון רבי יעקב דוד, הנודע בשם הרידב"ז, התגורר בשנותיו האחרונות בעיר הקודש צפת. באחד הימים היה לו יארצייט אחר אביו, ובבואו לבית הכנסת לתפילת מנחה, ראה כי עדיין הקדים ויש עוד להמתין עד לזמן התפילה. עמד, איפוא, והמתין והרהר לעצמו, כשהוא נשען על ה"סטנדר", אבל תוך כדי הרהור - החל לפתע לבכות חרישית.

היה שם אחד המתפללים מתושבי צפת, שהבחין בדבר. הוא ניגש לרידב"ז ושאל אותו, כדרך אנשי צפת החריפים והממולחים: מבין אני את הבכי שבכיתם, כי היום הוא יום היארצייט לפטירת אביכם. אבל הלא הוא כבר נפטר כשכבר היה בן שמונים שנה ומעלה, וגם עברו כבר למעלה מחמישים שנה מאז הלך לעולמו, מה איפוא נזכרתם דווקא עכשיו לבכות?...

השיב הרידב"ז ואמר: אתה צודק, אבל אספר לך במה נזכרתי, כדי שתבין למה בכיתי:

כאשר הייתי ילד, שלח אותי אבי ללמוד אצל המלמדים הטובים ביותר, כי הוא תמיד אמר: 'יעקב דוד נתברך ב"ראש טוב" ובהרבה כישרון, ופעם אחת אף שמעתי שאמר לאמא: 'יעקב דוד יצמח ויהיה למדן גדול, ולכן אנחנו מוכרחים לקחת לו את המלמד הטוב ביותר. ואמנם היה בעיר מלמד מוכשר מאוד, אלא שהוא ביקש את שכרו, רובל שלם לכל חודש, וזה היה הרבה כסף.

אבי - המשיך הרידב"ז לספר - היה לו מקצוע של בונה תנורים מזה התפרנס, אבל בדוחק גדול ובעניות רבה. אבל למרות זאת כאשר נגע הדבר בשכר לימוד למלמד - לא היתה אצלו שום שאלה, מוכרחים לשלם למלמד, שהוא הטוב ביותר, כמה שהוא דורש. כך התחלתי ללמוד אצלו בתחילת הזמן ושקדתי על לימודי בהצלחה.

עברו שלושה חדשים מאז התחילו הלימודים, אבל אבי לא שילם

למלמד כל אותו הזמן, כי לא מצא מנין לקחת. המלמד המתין עד אז בסבלנות, אבל כאשר עבר זמן כה ארוך, שלח אותי הביתה עם פתק: "המתנתי שלושה חדשים, לא קבלתי שום תשלום, יותר אינני יכול להמתין, הואיל וטובכם לשלוח לי את המגיע לי, אחרת לא אוכל להחזיק עוד את הילד..."

כאשר הבאתי את הפתק הביתה, פרצה בכייה בבית, אין כסף לשלם למלמד, אבל יעקב דוד הלא צריך ללמוד אצל מלמד טוב! מה בכל זאת עשה אבי? הנה בדיוק באותו בוקר שהמלמד שלח אותי עם הפתק הביתה, הוא שמע בבית הכנסת שגביר אחד הקים בית חתנות לבנו, והיה צריך לבנות לו תנור, אלא שבית החרושת ללבנים הפסיק מאיזו סיבה שהיא לפעול ולא נמצאו לבנים עבור התנור. הגביר, שלמרות זאת רצה לבנות את התנור בבית בנו, הודיע, כי אותו בעל מלאכה שיביא לו לבנים - הוא ישלם לו גם בשביל הלבנים וגם בשביל הקמת התנור סך של ששה רובלים טבין ונקילין.

אם כן, אמר אבי לאמי, אם אין אפשרות להשיג לבנים, נפרק את התנור שלנו ויהיו לי מזה לבנים, ואז אלך לאותו גביר ואבנה לו את התנור בשביל בנו, כך יהיה לנו ששה רובלים, ומזה נוכל לשלם למלמד. אמר ועשה. הוא פירק את התנור בבית, הלך אל הגביר ובנה מן הלבנים תנור חדש בבית בנו וקיבל את ששת הרובלים. בשמחה רבה חזר הביתה, קרא לי ואמר לי: יעקב דוד, קח לך ששה רובלים ותן אותם למלמד שלך, שלושה בשביל שלושת חדשים שעברו, ועוד שלושה לשלושת החדשים הבאים של הזמן. לך נא והתאמץ ללמוד היטב.

אנחנו בבית, הוסיף הרידב"ז, כל בני המשפחה, האבא, והאמא וכל הילדים - כולנו קפאנו מקור במשך כל אותו החורף, בקושי הצלחנו להתכרבל בתוך סמרטוטים, בקושי רב יכולנו לישון מרוב קור, אבל הכל בשביל שיעקב דוד יוכל ללכת ללמוד אצל המלמד הטוב ביותר. כזאת היתה מסירות הנפש כדי להנחיל תורה לילד בישראל.

"למה איפוא בכיתי" - סיים הרידב"ז את סיפורו, כי הנה עכשיו בטרם צאתי מביתי לתפילה, חשתי קצת קור בגופי, וכבר מיהרתי לחשוב בעצמי, שאולי כדאי להימנע מלצאת החוצה ולהתפלל בבית. והנה, אז הרי יכלו הורי וכל הילדים לסבול קור אימים כל חדשי החורף בשביל תלמוד תורה שלי, האין עלתה בי במחשבה להישאר בבית בגלל מעט קור. על זה היה הבכי שלי!...

ששון ליבי המה

התורה מגינה עלינו; משמרת את כל לומדיה וחוסכת מכל המעיניים בה מיני צער ועגמת נפש - כך אילפינו בינה ותבונה נכונה רבותינו צדיקי הדורות שבכל דור.

מוסיף בהטעמה מיוחדת חסיד ישיש סיפור מפליא ומרטיט, השופך אור להשכיל בתבונה נכונה את מעלת המתנה הנפלאה לה זוכה כל יהודי באשר הוא ביום מתן תורה.

תכונה רבה הורגשה באותו יום בעיירה ראדין ובגלילותיה. מרכבות הדורות עשו את דרכן לעיירה, נושאות עליהן את גדולי העשירים ואילי ההון מהסביבה, אשר נקבצו ובאו כולם ל'דינר' - מסיבת התרמה מיוחדת, בנשיאות ובהשתתפות רבן של ישראל, הכהן הגדול מאחיו,

ה'חפץ חיים' זצ"ל.

שהשיב. עיניו של הבחור אורו, ניכר היה שהתשובה סיפקה אותו ופשטה את לבטיו, אך ה'חפץ חיים' לא מיהר לעזוב אותו... 'עוד משהו רצית לשאול'? - שאל באינסוף סבלנות ואהבה... 'לא, תודה' - השיב הבחור ופנה לצאת, וה'חפץ חיים' - רבן של ישראל, ממרום גילו ומעמדו טרח וקם מהכיסא, וליווה את הבחור עד הדלת, שם נפרד ממנו בחיך אוהב ולחיצת יד חמה... ה'חפץ חיים' שב לשולחן, וביקש להמשיך את ההתרמה. רגע לפני, שמע גביר אחד מפטיר: 'כבוד כזה לבחור פשוט... מעניין כמה מיטות תרם הבחור הזה לבית החולים...'

באותו רגע, נזעק ה'חפץ חיים' והגיב: 'הבחור הזה תורם מדי יום חמישים מיטות לבית החולים, כל יום - חמישים מיטות!' עתה הפכה השתיקה באולם, לאלם משתק והלם מפליא. חמישים מיטות?! - תמיהו הנוכחים איש אל רעהו, והלא מכנסיו יעידו עליו שאין לו פרוטה לפורטה, שאינו בר יכולת לשלם ולו מיטה אחת! חמישים מיטות הוא תורם?! כל יום?!

ה'חפץ חיים' נענה והסביר בנועם: 'כן! הבחור הזה לומד מדי יום שעות ארוכות, ולימודו מביא בכנפיו ומעורר רחמי שמים מרובים, שמונעים מדי יום מכמה עשרות אנשים לחלות, ועוד כמה חולים הוא מבריא ושולח הביתה... בלעדיו, היו יכולים להיות לנו קליינטים רבים נוספים לבית החולים, ובלמודו - הוא חוסך לנו לפחות 50 מיטות ביום! - היש מישהו כמוהו הזכאי לכבוד מלכים? האם יש תורם נכבד כמוהו לבית החולים?'

הסיפור ללמדנו בא:

בכל פינה בתבל, יושב ילד ומשנן משניות, בחור ממהר לסדר, אברך לומד בהתמדה, עמלי הכפיים - מתרכזים בשיעור היומי, לומדים וקונים עוד דף ועוד דף, עוד משנה ועוד הלכה...

ברגעים הללו, כשאנו לומדים מתחוללת מהפכה: שם למעלה - נפתחים שערים שמים, מושפעים ישועות וחסדים גלויים ונסתרים. וכאן למטה - תאונות דרכים נחסכות, מטופלים מבריאים, ניתוחים מצליחים, אנשים בריאים נשארים כאלה...

"איננו יכולים לשער ולהעריך" - מסיימים החסידים ישישי העדה את נועם שיחתם הענוגה - "כמה רחמי שמים התורה שלנו מעוררת, כמה ייסורים היא מונעת, כמה טרגדיות היא עוצרת!"

לימוד התורה הקדושה - זוהי סגולה ייחודית שמחוללת מופתים, מונעת צער, מטפלת באסונות עוד לפני שהם קורים, ומספקת לכולנו חיים טובים ואיכותיים יותר!

לא היתה זו מסיבת 'דינר' רגילה, שהרי לא בכל אסיפה כזו משתתף ה'חפץ חיים', ואף נושא בה דברים. מדובר היה בענין של "פיקוח נפש" - במגבית חירום להצלת בית החולים היהודי שבפאתי ראדין, שמצבו הכלכלי החמיר עד שהיה חשש כי לא יוכל לטפל בחולים הבאים אליו... כששמעו הגבירים נדיבי הלב על דבר ה'דינר' הדחוף, ומשהבינו את חשיבותו הרבה לאור העובדה כי רבן ומאורן של ישראל ישתתף ב'דינר' ואף ישא בו דברים - לא היה איש מהם שחשב לוותר על ההשתתפות במעמד הייחודי. וכך, בשעת ערב מוקדמת באולם המיועד, התייצבו ובאו 14 העשירים הגדולים ביותר במחוז, ונכנסו בזה אחר זה...

מיד אחר כך, הגיפו העסקנים את דלת המקום. היה ברור כי הצלחת האירוע תלויה בשקט שישרור בו וביוקרתו האלגנטית, ולא יתכן כי כל הרוצה להיכנס ולהשתתף יוכל לעשות זאת. המעמד החל, כשה'חפץ חיים' מקבל את התורמים בחום, מאציל עליהם מברכותיו, ואחר כך - נשא את נאומו על החשיבות הרבה לתורם מיטות לבית החולים...

כשסיים את דבריו, החלה מלאכת ההתרמה. ה'חפץ חיים' בעצמו, הוא ולא אחר, עבר בין השולחנות, ופנה לכל אחד ואחד מהגבירים בבקשת תרומת מיטה או שתיים. היה גביר אחד שתרם מיטה אחת שעלותה מאות רובלים, והיה גם גביר אדיר, שהיקף נכסיו נאמד במאות מיליוני רובלים, שתרם לא פחות מ- 15 מיטות לבית החולים בעלות של כרובבת רובלים!

ההתרמה נמשכה, ולפתע - פתח את הדלת אחד מבחורי ישיבת ראדין. בחור פשוט ועני, שמכנסיו הקרועים ובגדיו הבלים - היו ההיפך המוחלט מהאווירה העשירה והיוקרתית ששררה ב'דינר'. העסקנים נזעקו לשלוח אותו מהחדר לכל פריע את ההתרמה החשובה, ולבל יפגע באווירה הייחודית והיוקרתית...

אך ה'חפץ חיים' שם לב לכך, ומיהר אל אחד העסקנים: 'צא ושאל את הבחור האם הנושא דחוף. ואם הוא דחוף - הכנס אותו מיד! - אמר. העסקן 'צא, וכששב - אמר כי הבחור אומר שהשאלה דחופה. 'הכנס אותו בבקשה' - אמר ה'חפץ חיים', ועצר את ההתרמה בעיצומה. הבחור קרב אל ה'חפץ חיים' בראת כבוד, ולחש על אוזנו שאלה קצרה, שאחריה השתררה שתיקה ארוכה... הגבירים הביטו בנעשה בעיניים המומות. הן התכנסנו כאן למטרה חשובה ועילאית שה'חפץ חיים' בעצמו העיד עליה וטרח עבודה. ולפתע - הפסקה בעיצומה של ההתרמה בשל שאלתו של בחור מן המונין?!

ה'חפץ חיים' לא מיהר לענות, ודקות ארוכות קימט את מצחו עד

חדש! חדש! חדש!

טיפים מיוחדים לקבלת "גישמאק בלימוד"
עכשיו בהגשה מיוחדת לבני הישיבות

חייגו 077-222-2666 < שלוחה מס' 3 >

כאשר הגיע בערב אל חדר האוכל, לא יכול היה להחמיץ את המבטים שנעצו כל העת בו אגב לחישות מהוסות 'זה הבחור החדש, הפצץ של הישיבה...' איפשהו בליבו דגדג המצפון 'זו טעות איומה'. 'בסוף זה יתגלה'

מקח טעות מוסכמת

למול עיניו. בלא הרבה תכנון, שלף את הגמרא ויצא בדממה את החדר. הוא ירד את גרם המדרגות המובילות אל היכל בית המדרש. ההיכל היה ריק למדי בשעת צהריים מנומנמת זו, הדממה היתה מצוינת עבורו.

הוא התיישב על אחד הכיסאות בקצה ההיכל והניח את הגמרא על הסטנדר מולו. הגמרא היתה מרוטה ומקומטת בצדדים ומהוהה מרוב שימוש. היא היתה שייכת בעבר הרחוק לאביו, שככל הנראה עמל ויגע על דפים אלו שעות וימים רבים.

הוא היה שקוע במחשבות. עתידו היה מטושטש בעיניו, הוא תר אחר תכלית לסדר חייו המוזר. הוא לא שם לב כי לאט-לאט התמלא ההיכל בזוגות זוגות של בחורים. מבטים תמהים ננעצו בו שוב ושוב, אך הוא כמו היה מנותק מכל הסובב אותו. לפתע קלטו אוזניו שיח ער של החברותא שמאחוריו.

הוא שם אוזניו כאפרכסת בלא להניד את ראשו: "הוא נראה רציני מאוד החדש". "כן" ענה בן השיח של הראשון. "שמעתי שהוא משהו משהו..."

שרוליק התאפק שלא לגחך בקול רם, והמשיך לבהות מול הגמרא הפתוחה מול עיניו. כעבור דקות אחדות ניגש אליו בחור גבוה, הוא

בניין הישיבה הזדקק למול עיניו. האותיות מאירות העיניים שהיו דבוקות על חזיתו היו גדולות מדי לטעמו של שרוליק, גם מזג האוויר בבוקר זה היה חורפי מדי והאנשים המשוטטים כאן הם אפורים מדי. הכל מרגיז ומעצבן. תחושתו הטפלה השתקפה היטב על פניו העגומות.

'עוד ישיבה'... חשב לעצמו במרירות. 'שום דבר לא הולך להשתנות'. מאחוריו, שנתיים וחצי של נדודים, שורה ארוכה של ישיבות בהם היה ומהם נזרק בזה אחר זה בקצב מביש. אביו כבר על סף 'יאוש מה'תכשיט' שלו, שאינו נותן לו קורטוב אחד של נחת יהודי...

בסוף הזמן שעבר, כצפוי, נזרק מהישיבה בה למד, בעיקר משום שלא עשה בו שום דבר. וגם משום שבבטלנותו הרבה, השרה אווירה של רפיון בקרב תלמידי הישיבה כולה. זה לא ממש הפתיע אף אחד כאשר הועף, אולי אם לא היה מועף היו מופתעים הרבה יותר.

אביו האומלל החל שוב במסכת הבלתי נעימה של חיפוש ישיבה, בירורים, ניסיונות, הפעלת פרוטקציה והבטחות בכתב לשיפור באחריות... בסופו של דבר התקבל לישיבה ממוצעת, אליה הוא פוסע ברגעים אלו בלא טיפת חשק, ובלא שמץ של כוונה להשתנות במשהו.

בצעדים כושלים נכנס אל הבניין, אינו טורח לסקור את הסביבה, אינו מביט אל הבחורים. למה לו? תיכף הוא יועף מפה כמו מכל מקום אחר, בשביל מי יתאמץ?...

הוא נשרך אל עבר המשרד, מצפה להנחיות, איך והיכן להשתכן לבינתיים. המשגיח הנחה אותו אל עבר חדר קטן בו הוא אמור לדור בחברת ארבעה חברי חדר נוספים. המשגיח נראה דווקא אדם חייכן ונעים סבר, ציין שרוליק לעצמו. 'תכף הוא כבר לא כל כך יחיך אליי...' הרהר בעגמומיות.

הוא עמד במרכז החדר עם המזוודה הענקית נכון ומבולבל. "שלום וברכה!" אמר לו הבחור הגבוה ושחור השיער שישב במרומי הקומה השנייה. "שלום גם לך!" השיב לו, קולו יבש. השתיקה העיקה עליו והוא חיפש דרך להתנדף משם.

במחשבה של רגע השכיב את המזוודה במרכז החדר ושחרר את הרוכסן. גמרא בבא בתרא עבת כרס ומשומשת למדי היתה מונחת

זיהה אותו כאחד מחברי החדר בו ביקר לרגעים ספורים בלבד. הוא הושיט לו את ידו. "מושי", אמר בחיוך. "שרוליק" השיב לו בסתמיות. "אפשר לשאול משהו?" הפתיע אותו החבר. "בבקשה..."

מושי סובב את הגמרא אליו, דפדף קצת ושאל שאלה ב...תוספות... שרוליק היה בטוח כי הוא מתעתע בו. מה לו עם לימוד? ועוד עם תוספות... אבל פניו של מושי הזה נותרו רציניות לחלוטין. הוא תלה בו עיניים שואלות, מצפות ואולי דורשות ממנו תשובה.

שרוליק שתק כמה רגעים ואז פלט בחולשה: "אין לי מושג..." מושי לא חשב להרפות: "אוהה... גם ענוותן... פששש... כליל המעלות... אבל עלי לא תצליח לעבוד. ראיתי את המחברת... קראתי קצת... מי שמסוגל לחדש חידושים עמוקים שכאלה, בוודאי לא יאבד עשתנות מול תוס' פשוט..." "א... איזה מחברת? על מה אתה מדבר?" שרוליק לא הבין.

"המחברת... היא נפלה לך מהגמרא כאשר הוצאת אותה מהתיק..." שרוליק קלט את הטעות. זה בכלל המחברת של אביו. "זה לא של..." התחיל לומר אבל ללא שום סיבה, אולי משובה, חצי בצחוק, הוא החליט להתעלם מן הטעות ולהמשיך את המשחק... "מה הייתה השאלה שלך?"

מושי חזר על השאלה באיטיות. שרוליק לקח את הגמרא, עיין באותיות התוס' הזעירות, 'מזל שלא שכחתי איך קוראים אותיות רש"י...' הרהר בגיחוך. ובכן, שרוליק אולי עצלן גדול ולא מתעניין, אבל בראשו מסתתר לו מוח חריף. הוא קרא את לשון התוס', ונראה היה לו שהוא יודע מה התשובה, אבל הוא פחד לומר אותו, שמא ישים את עצמו ללעג וקלס. 'אבל מה אכפת לי לנסות...' חשב. בחצי שאלה וחצי אמירה השיב את

התשובה עליה חשב.

עיניו של מושי הזדהו כמו שני כוכבים מנצנצים. "אוי נכון..." אמר בהתפעלות בלתי מוסתרת, "אני נזכר שבאמת כך הסביר המגיד שיעור". בהתרגשות גדולה הסתובב הלה לספר לחברים שהתגודדו בקרבתו והמתינו למוצא פיו...

שרוליק השיב את עיניו אל הגמרא, לבדוק שוב את תשובתו ועוד לפני שהגיע למסקנה כלשהי נפל לפתע על גמרתו צל. הוא הרים את עיניו וראה בחור נוסף. "אפשר שאלה?" "שאל ביראת כבוד. שרוליק הנהן בכבוד ראש.

השלישי שניגש אליו שאלו אם הוא מוכן ללמוד עמו חברותא 'כי לא הבנתי כל כך את החומר'... זה היה יותר מדי עבור שרוליק. "נתחיל מחר, בסדר?" אמר לו שרוליק. ומיד כאשר הלך החל לשנן את החומר למען לא יעשה לעצמו בושות למחרת, כשמדי פעם הוא מופרע בשאלות הבנה וסברא בגמרא...

כאשר הגיע בערב אל חדר האוכל, לא יכול היה להחמיץ את המבטים שננעצו כל העת בו אגב לחישות מהוסות 'זה הבחור החדש, הפצץ של הישיבה...' איפשהו בליבו דגדג המצפון 'זו טעות איומה'. 'בסוף זה יתגלה'. אבל הוא היה שבוי בתדמית שצמח לו בין יום, עליו כעת רק להתאים את עצמו אל מידת הציפיות של כל בני הישיבה מ'בחיר הישיבה'...

כעבור חודשים מספר. היכל בית המדרש היה שרוי בעיצומו של סדר, קול התורה עוטר את הכל. בירכתי בית המדרש יושב לו שרוליק, סביבו מתגודדים מספר בחורים שמקשיבים להסבריו הבהירים בסוגיית "מקח טעות"..." "מקח טעות" אמר בלהט, "הכוונה היא, שכרגע, כאשר המוטעה עומד על טעותו, הרי הוא מכחיש את רצונו בטעות הזו, אבל אם הוא מרוצה מן הטעות, בוודאי שאין לזה דין של מקח טעות..."

הבחורים סביבו הנהנו בהבנה, ובסתר ליבו הנהן אף הוא בהודיה חרישית למנהל העולם על הטעות המופלאה שהביאה אותו אל מקומו הראוי לו...

המוקד החסידי לבני הישיבות

1800-20-18-18

או בטל' 073-7078388 * השיחה חינם

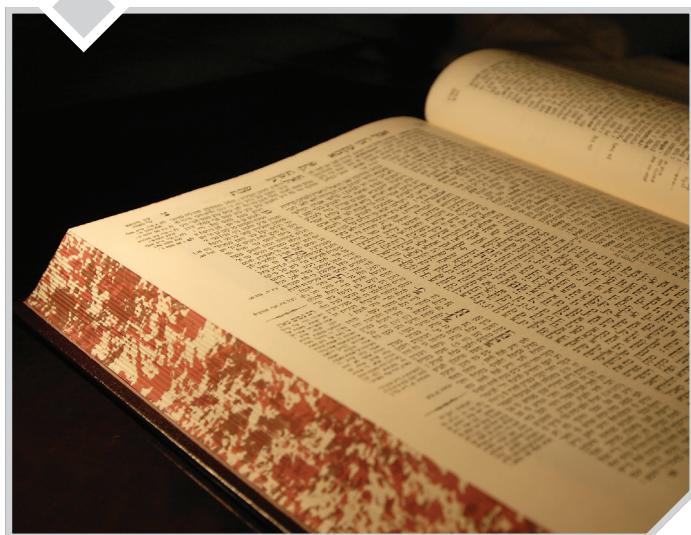
המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

האסטט א
פראבלעם?

לאמיר רעדן
אויף דעם

במידה ורש"י מסביר אחרת ממה שחשבת בתחילה, עליך להתבונן בעניין, ולנסות להבין מה הכריח את רש"י להסביר באופן שונה שלכאורה היה נראה לך כפשט הפשוט

עצותיו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, לימד לפני שנים רבות את תלמידיו, דוגמאות וכללי דרך, שיסייעו לכל אחד להפוך את הלימוד בגמרא לחוויה אישית, ולהרגיש חלק מהגמרא:

בתחילת לימודך, למד קטע אחד שלם בגמרא מבלי לעיין ברש"י. אתה מעיין, מסביר לעצמך או לחברותא שלך את השאלות, התשובות, ההוכחות והראיות, ורק לאחר מכן פנה ללמוד רש"י. כשאתה מעיין ברש"י, בדוק האם רש"י הסביר כמו שאתה למדת. אם כן, הרי לך אישור חתום שאכן למדת את הגמרא כראוי. במידה ורש"י מסביר אחרת ממה שחשבת בתחילה, עליך להתבונן בעניין, ולנסות להבין מה הכריח את רש"י להסביר באופן שונה שלכאורה היה נראה לך כפשט הפשוט.

העובדה שהובאה דוגמה שניה, מלמדת על כך שהדוגמה הראשונה אינה מספיקה בפני עצמה. תמיד כדאי לדעת למה.

זה לא סתם סיפור מעניין

עוד מוסיף הגר"י זילברשטיין שליט"א: הרבה פעמים מובא בגמרא או במשנה או ברייתא, סיפור מעשה כדי ללמוד ממנו הלכה. צריך להבין שלא מוזכרים במעשה פרטים שאינם שייכים לדין הנלמד. לכן יש להתבונן בכל פרט שהוזכר, ולהבין איך ולמה הדין הנלמד תלוי בפרט הזה, ומה יהיה הדין כאשר יחסר - או ישתנה - הפרט הזה.

המסקנה

כשהגמרא מביאה 'הוא אמינא' ולאחר מכן עוברת למסקנה, עלינו לדעת שתמיד סברת ההוא אמינא, היא הסברה הפשוטה יותר, שכל אחד אמור לסבור כמוה, אם לא שהוא נאלץ להגיע למסקנה אחרת מחמת קושי מסוים שיש בהוא אמינא. אם אתה עצמך הבנת מיד בתחילה כמו שהגמרא הבינה במסקנה - ברור שחסר לך משהו בהבנתך את הנושא, ובגללה קפצת למסקנה, במקום שבו הגמרא לא מיהרה לעשות. מדוע, אם כן, הגעת למסקנה לפני שחשבת על ההוא אמינא.

(יש"כ להרה"ג ר' זאב יעקבסון שהביא את עצותיו של הגאון ר' יצחק זילברשטיין)

כעין זה, גם בלימוד הגמרא עצמה. כשאתה מגיע למקום בו הגמרא שואלת איבעיא ומציגה שני צדדים לספק, בדוק עם עצמך כיצד אתה היית פוסק בשאלה זו אם היו באים לשאול לדעתך.

כשברור לך מה הצד שלך בספק, זה הזמן לבוא ולבדוק את הצד השני. למה בעצם יש כאן ספק בכלל אם ההבנה הבסיסית שלנו נוטה באופן מיידי לצד האחד מבין השניים? בדוק, אולי יש קושי מסוים בצד זה ולכן נאלצה הגמרא להציג שני צדדים לספק.

מדוע צריך תירוצ נוסף?

כאשר תמצא בגמרא יישוב נוסף בדרך של "איבעית אימא", או בדרך של "אי נמי", יש להבין מזה, שהיישוב הראשון יש בו איזה קושי או דוחק. צריך להתבונן ולהבין מהו ומדוע אינו מוקשה לפי הביאור השני. הרבה פעמים גם היישוב השני יש בו איזה קושי ולפעמים שני היישובים משלימים זה את זה.

דרך לימוד זו נכונה לא רק בגמרא עצמה, אלא גם כשרש"י או תוספות ושאר הראשונים מביאים תירוצ לשאלתם, ולאחריו מביאים תירוצ נוסף, דבר המלמד על כך שבתירוצ הראשון היה קושי כלשהו.

כך גם בלימוד המשניות והברייתות, לא פעם מביאה המשנה דין, ולאחריו היא מביאה מספר דוגמאות בהן חל הדין הזה. אנחנו צריכים לחקור ולהתבונן מדוע הובאו דוגמאות נוספות, ועצם

יודע מרת נפשו היכן ובמה יוכל להתהדר עם בוראו להיות קנאי לה' ולתפארתו. ומאידך, פרשה זו יפה נדרשת לכל מי אשר בשם 'קנאי' מכנה עצמו שלא כדין, אשר רומח לו בידו לרמוס בהן את הזולת ביד קשה ובזרוע נטויה, אבל מעצמו אינו דורש מאומה. יידע וישכיל כי לא בכל דרך וצורה נוטלים את נזר הקנאות ולא כל מי שרוצה לטול יבוא ויטול כפי תאוותו ונטיית לבבו, הקנאות אמורה בתורה במעשה דפינחס יסודה להוסיף על מצוות התורה ולהחמיר בפרטיה ובהלכות שאין מורין כן לפני משורת הדין הם, ולא חלילה לגרוע ממצוות ה' או גרוע מכך.

ויעמוד פינחס ויפלל

נעים זמירות ישראל אומר בתהילים (קו ל) 'ויעמוד פינחס ויפלל ותיעצר המגיפה'. ומובא ב'שפת אמת' (תרמד) שפינחס לא לקח הרומח בידו כמצוות אנשים מלומדה ובלא התבוננות, אלא פינחס לקח החרב כששפתותיו מנענעות בתפילה ובתחינה, וכרמוז בכתוב (תהילים קמט ו) 'רוממות אל בגרונם וחרב פיות בידם' שאותם חסידים המהוללים זוכים לחרב ע"י תורה ותפילה שבפיהם, כך זכה פנחס לרומח ע"י תפילה, ועל דא נאמר ויעמוד פנחס ויפלל. עכת"ד. [וי"ל ע"פ דבריו ש'רומח' במס"ק עם הכולל עולה 'תפילה' במספר קטן, לומר כי הרומח כלל בתוכה גם מידי אחרים והיינו תפילה, וכן בדברינו 'ויפלל' גם הוא במס"ק עולה רומח עה"כ וכנ"ל שעם הרומח היה פילול והיינו תפילה, והנה כי כן גם 'פגיעה' במספ"ק כנ"ל עה"כ]. (וראה עוד בגמרא ברכות ו: ובסנהדרין פב: ובשמות רבה לג ה, האי ויפלל היכי דמי אם הכוונה לתפילה או למיצוי דין ושפטים).

מוצאי מנוחה אור לב' אדר ב' תשמ"א, זכה לתואר 'ליל הבדולח', ולא לריק. בתקופה שקודם לה ערכו כלל ישראל מצוות מחאות רבות בחוצות ירושלים על גזירות רדיפות הדת בעניינים שונים, וכנקמה או כהתראה נמנו וגמרו במשטרת הרשע לעשות פוגרום כפשוטו וכמשמעו באותו מוצאי-שבת-קודש פר' פקודי בביהמ"ד תולדות אהרן שבירושלים עיה"ק. הרשעים פרצו להיכל הקדוש הרסו ולא חמלו הכו וחבלו בזקנים עם נערים באכזריות מופלגת. אותם רשעים חיללו שבת בפרהסיה והגיעו בהמוניהם לרחובות השכונה כבר בעצם יום השבת ברכב ובפרשים כמיטב המסורת הידועה לשמצה בקמיהם. הציבור הק' שנחרד מביזוי כבוד השבת התקומם והחל למחות, אך כ"ק אזמו"ר זצ"ל הורה בתוקף שלא להילחם בהם מטוב ועד רע, וצווה לקיים מצוות המחאה ע"י אמירת תהילים ותפילה. לאחמ"כ זקני הק' סגרו את עצמו עם קהל מרעיו וחסידיו בביהמ"ד לסעודה שלישית ברוב עם והתחילו זמירות כשרוממות א-ל בוקע מפי גדולים וקטנים ועושה רעש במרומים, בצירוף תפילה ובכייה לנורא עלילה על אותם רשעים שיזכו לחזור בתשובה. זכורני כי נשפכו שם דמעות כמים וההתעוררות הייתה

אכלו את ה'אייער מיט צוויבל' בשבת, ואני הקטן ביניהם. סיימתי את דברי בפני הקהל הקדוש בפאתי ההיכל של ה'אייזיק שול' בקראקא ב'שמע מינה' מאותה עובדא: כך היא דרכה של כשרות וחובתה - להתנהג בה לפני משורת הדין, ולא כל מה שמותר יש להתיר. וטעם הדבר, שהרי פרצה קורא לגנב ואם נתיר הפעם פרווה לא מן הנמנע שבעתיד יעבירו ויערבבו בין הצדדים מדעת ושלא מדעת תערובות דבר איסור ממש. לכן, 'נוהל כשרות' הוא הערובה היחידה שיהיו המאכלים על טהרת המהדרין, וכבר אמרו חז"ל (שבת קה:): כך אומנתו של יצה"ר היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו וכו', כך גם בדבר הזה אם רק ניתן פתחון-פה כלשהו להתחיל בהיתר סופו חלילה באיסור ממש בעירוב של בשר וחלב חלילה. ובפרט לפי המובא בספרים שאם בכל מצוות התורה חשוב ענין 'המשמרת למשמרת' הרי במידי דאכילה על אחת כמה וכמה כי אכילת תיעוב אפ' בשוגג גורם טמטום חלילה, וטעון מירוק ותשובה כמו במזיד, מה שאינו בכל שאר איסורים שנעשו בשוגג (ראה אוה"ח ויקרא יא מג), וכעין זה ששנינו (חולין לו:): מעולם לא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם, ולהיפך ללא נוהל הכשרות הוא כפתח פתוח לשוויה נפשית כחתיכא דאיסורא. ה"י. הרי לפנינו קנאות אמתית, קנאות של 'אין מורין כן' - לפני משורת הדין שנלמד ממעשה פינחס.

כשסיימתי את דברי נשמע לפתע קול מפאתי ההיכל לעבר הקהל הקדוש 'אוי, רבי אדאנק, יישר כוח. אני ומשפחתי היינו בין האורחים באותו מלון בשווייץ בשבת ההיא עליה סיפר הרב. מעולם ועד הנה, לא הבנו לנכון על מה יצא הקצף ולמה מנעתם מאתנו את אותו מאכל שבת קדום. ולא זאת בלבד שלא התפעלנו מהפסק בלשון המעטה, אלא גם היטב חרה לנו הדבר הזה, איך יתכן שיהא לנו לראשונה שלא נאכל את החסיד'ש-מאכל בשבת. אמנם כעת, אחר ביאור הדברים, תנו נא לי כבוד הרב את הכבוד לומר לכם יישר כוח על כך'. עוד הוסיף ושאל, האם בזה יזכו עכשיו למפרע לקבל עליהם דין 'קנאי'...

קנאות אמת - לפני משורת הדין

היוצא לעניינינו, כל יהודי ויהודי באשר הוא, לו ירצה יוכל לזכות להיות קנאי כפינחס, והוא דבר השווה לכל נפש, ללא חרב וללא רומח וחנית (וגם ללא אבנים בעצם יום השבת קודש...) והיינו על ידי שבכל דבר שימצא בו להתנהג למהדרין לפני משורת הדין ולהתחסד עם קונו ויוצרו, יתגבר ויעשנו בעוז. והדברים אמורים הן בדברי הרשות שלא יאה ר"ל 'נבל ברשות התורה' (רמב"ן ויקרא יט ב, עיי"ש) והן בגדרים וסייגים שיקבל על עצמו לסייע לו בעבודת ה' ובקיום מצוותיו, אם יעשה יתר מהמוטל עליו ויותר מחובתו בבחינת 'לפנים משורת הדין' יזכה ויתנוצץ בו על ידי זה קנאותה דפינחס קנאה, וזה הדרך לקיים המצווה הנדירה לקנא את קנאת ה' צבאות, ותורה לא בשמים היא או בקדושי עליון, אלא בלבבך לעשותו ולב

התפילה של אותם עשרות אנשי ירושלים הטהורים לבושי כתונת פסים נקיים מכל כלי משחית ומוקצה, גבר על תאוות הנקם של אותם נבערי דעת חבושי זיין ונושאי חיצים ורומחים. כולם כאחד הם וקציניהם ללא יוצא מן הכלל קיימו 'פליטה גדולה' ובמנוסה רבה סובבו אחור ולא נשאר מהם עד אחד, עד כלות התפילה, אז אזרו שוב אומץ אכזרי נכנסו שוב לביהמ"ד הפליאו את מכותיהם שאין בדומה להם עקרו מזוזות וביזו ספרים ר"ל כיד מסורת עקירת הדת הטובה עליהם ה"י ולא נותר בהיכל דבר אחד על מקומו. נורא ואיום. על כל פנים שמע מינה, **כח התפילה היא הקנאות המועילה**. ה'יהא שמיא רבה מברך' הוא החרב וחוד החנית שראוי לעשות בהם נקמה בגויים תוכחות בלאומים. **הוי אומר, שקנאות לשמה - היא גם תפילה**. ויהי רצון שבעגלא ובזמן קריב, יתגדל ויתקדש שמיא רבה, אמן. (קטעים נבחרים משיחת גאב"ד חרדים)

עצומה מה שאין הפה יכול לתאר. אחר ברכת המזון כשהחלו בתפילת מעריב החלו הם במסע האכזרי שלהם בזמן שכולנו מלוכדים בתוך ביהמ"ד אין יוצא נכנס ובא ומבחוץ כיתרו את ביהמ"ד - מאות אכזריים מושפלים ואש בעיניהם. בראשונה זרקו לפנים ביהמ"ד דרך החלונות רימוני גז מדמיע [במטרה לכאורה, להגביר בכיותינו עליהם בתפילה שישונו בתשובה ואכן הצליחו בכך מעל ומעבר, ונתקיים בנו בהידור מאה"כ (תהילים קיט קלו) 'פלגי מים ירדו עיני, על [אותם ש] לא שמרו תורתך', אי נמי, מחמת אותם שלא שמרו תורתך...] בסוף תפילת ערבית עת 'ויהי נועם נשבת במוצאי שבת' פרצו הרשעים את דלתות ביהמ"ד בחזקה ובקול רעש גדול. הציבור הק' שאחז באמצע עניית 'אמן יהא שמיא רבה' הסתובב לעבר הפתח וענו וצעקו כולם לעומתם כאיש אחד בקול אחד לד' אחד 'יהא שמיא רבה מברך' בקול חוצב להבות אש... קול

המשך מעמוד 11 | הרב פנחס ברייער

הרי מיד הוא אומר ששוב יחטא ושוב ישוב, א"כ מה הפי' "ואשוב", אין כאן חזרה בתשובה כלל?
ומתבאר שהכוונה היא על אדם שנכשל וחטא והוא מתחרט ומצטער, אולם אינו מסיק מסקנות. הוא אינו בודק מדוע הוא נכשל, מה גרם לנפילה. אדם כזה אין מספיקים בידו לעשות תשובה, כי אם אינו עוקב אחר מעשיו, בוודאי שייכשל שוב ושוב.
עלינו לעקוב אחרי הנפילות, להסיק את המסקנות ורק כך נמשיך להתעלות.
ואם ישאל השואל: אם הניסיונות חשופים והכרחיים כ"כ מדוע אנו מבקשים כל יום "ואל תביאנו לא לידי ניסיון"?
התשובה מבוארת בספר פלא יועץ (ערך ניסיון) שאנו יודעים שאין מצב בו אדם יחיה ללא ניסיונות. בקשתנו היא רק שנתנסה בניסיונות כאלו שנוכל לעמוד בהם שלא נתנסה בניסיונות שהתוצאה שלהם תהיה בזיון. כך שבעצם כל בקשתנו היא על עמידה בניסיון.
חזק חזק ונתחזק...

ההתמודדויות והחינוך במצבים שלא היית ערוך ומוכן אליהם. דווקא הרגעים בהם חשים קטנים וחסרי אונים, הם בונים והם מחשלים אותנו. והם אלו המביאים לקרבת ה' ולבקשת עזרה.
גם הקב"ה כשרצה לבנות את עם ישראל בחר באברהם אבינו ע"ה, כי ידעתיו למען אשר יצווה וכו', ובכל זאת לא זכה לתואר אבי האומה הישראלית, עד שעמד בעשרה ניסיונות, כי רק מי שעמד בניסיון וירק דם, הוא זה שיוליד את עם הנצח, עם נצחי שכל קושי לא יעביר אותו מאמונתו...
ידועה האמרה "לטעות זה אנושי, לחזור על טעות זה טיפשי". לאור האמור לעיל חייבים לדעת שעל אף שחייבים אנו להיכשל ע"מ להתחשל בכ"ז חייבים ללמוד מכל כשלון מה הייתה הטעות, ממה היא נבעה, ומה עושים כדי שטעות זו לא תחזור שוב.
אדם שייכשל וייכשל ולא יעצור לבדוק למה זה קורה לו, ומדוע הוא נופל שוב ושוב, לא ילמד לעולם ולא יתקדם בחיים.
עלינו לעקוב אחרי הנפילות, להסיק את המסקנות ורק כך נמשיך להתעלות.

הרה"ק ר' משה ב"ר דן שוהם בעמח"ס דברי משה (תלמיד הבעש"ט הק' אשר נתגדל בביתו), מפרש בספרו דברי המשנה בסוף מס' יומא "האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב אין מספיקים בידו לעשות תשובה".

הוא מקשה: אדם האומר שוב ושוב שהוא הולך לחטוא ולשוב, איזה מין תשובה היא זו? הרי אין לו את הרגע בו הוא מתחרט באמת, כי

צידה לדרך:

כל כשלון הוא חלק בהגעה ליעד.

צריך לבדוק תמיד במה נכשלנו ולדאוג לתקן ולשפר.

מי שלא נכשל, לא עשה

להתפלל שנתנסה בניסיונות שנצליח להתרומם מהם.

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

1-800-20-18-18

סיפור מדהים שהייתי עד לו - התרחש באחד הימים, כשרבינו מהרי"ץ אחז באמצע השיעור, הקשה קושיה מסויימת, ופתח בדפי המהרש"א לעיין שם בעניין, פיצוץ עז נשמע, ואמות הסיפים נעו ממקומן, תלמידי הישיבה נתקפו בפחד ובבהלה, ונסו מבית המדרש בריצה כל עוד נשמתם בם... בית המדרש נהפך כולו, כסאות וסטנדרים עפו והתגלגלו לכל הכיוונים.

בבית המדרש ההפוך נותרו שני אנשים: ראש הישיבה, המהרי"ץ, שהיה רכון על דפי המהרש"א והורגש בעליל שהוא מנותק מכל הסובב אותו ואינו חש כלל בכל מה שמתחולל, וגם אני נשארת ישוב על מקומי, והסיבה... לא להשאיר את רבינו לבד על מקומו!

עברו מספר דקות. ראש הישיבה הגביה ראשו ורצה להמשיך את השיעור, ומה נדהם ונבהל למראה עיניו: בית המדרש ריק מתלמידים! כשהבחין בנוכחותי, פנה אלי בשאלה לאן נעלמו כל התלמידים? שאלתי את מורי ורבי בתמיהה: האם הרבי לא שמע כלום? הלא כל הבניין כולו רעד כלולב, הרעש וההמולה, איך יתכן שהרב לא שמע? וסיפרתי לו כל מה שקרה.

הגה"ק המהרי"ץ אמר שבאמת לא הרגיש מאומה, וסיפר מה ששמע מרבו, שאצל החת"ם סופר התרחש סיפור כעין זה באמצע השיעור. פעם אחת הבחין החת"ם סופר בתלמידים המונענעים שפתותיהם וממלמלים, שאל החת"ם סופר לפשר העניין והתלמידים אמרו לו שנשמע קול רעם והם בירכו את ברכת 'שכוחו ובגבורתו מלא עולם'. נענה החת"ם סופר ואמר לתלמידיו: אם אפשר להרגיש באמצע הלימוד את קול הרעם של הרעם, עדיין חסר באהבת התורה ושקידת התורה...

(מתוך הספר 'לב ישראל')

אחד השכנים שהיה קנאי גדול - לא מצא חן בעיניו שבחצירו יש בית ששומעים בו "רדיו", נכנס לביתה ומחה בפניה, וכך מחה מספר פעמים. פעם אחת הגדיש את הסאה: ביום שישי לאחר שהאישה שטפה את ביתה לכבוד שבת, ניגש הקנאי סמוך לדלת ביתה ושפך לתוך הבית קערה עם מים...

דודי הרה"ח ר' שמעון גרוסמן ז"ל לא יכל לסבול את צערה של האלמנה, ומחה בפניו ואמר לו שאולי כוונתו רצויה אבל מעשיו וודאי לא רצויים. הוא ביקש ממנו לעלות עמי אל המרא דאתרא הגאון הצדיק הרב דושינסקי זצ"ל. הקנאי היה כה בטוח במעשיו שמיד הסכים לבוא, עלינו לביתו של הרב ולשמוע חוות דעתו, הקנאי החל לספר להרב שבחצירו גרה אשה אלמנה המחזיקה את המכשיר הטמא בביתה, ומספר פעמים מחה בפניה, כשראה שזה לא עוזר החליט לעשות מעשה וביום ששי שפך מים לתוך ביתה... טרם כילה לדבר את דבריו - והרב דושינסקי קם ממקומו בפחד ורעדה, פניו התלהבו כאש שלהבת, הוא ניגש בצעדים חפוזים ותפס את מקלו הרבני שעל ראשו היה כעין כדור של זהב, הרים את מקלו ופתח בצעקה: רשע - צא מביתי...! הרב דושינסקי לא הרפה ממנו עד שעזב את ביתו.

פיצוץ עז סמוך לישיבה והרב המשיך את שיעורו

זכיתי ללמוד בישיבתו של מרא דארעא דישאל הגה"צ רבי יוסף צבי דושינסקי זצ"ל. ראש הישיבה הגה"ק מהרי"ץ היה לנו לדוגמא לאהבת התורה, בשיעוריו הארוכים והמופלאים, בהרצת תורה שלא ידעה גבולות. שיעוריו התקיימו אפילו בערבי שבתות וחגים, לרבות התקופות הקשות של המלחמות שהתנהלו באותם ימים בין אנשי אצ"ל ולח"י - מחתרות היהודים שנלחמו עם חיילי הצבא הבריטי.

המשך מעמוד 13 | פאנל מיוחד עם צוות המשיבים ב'מוקד הישיבה'

בחורים שמרגישים מנותקים בקפסולה שלהם הן ברמת הלימוד והן ברמה הרוחנית?

בודאי שנוח לכל בחור ללמוד עם החברותא אליו הוא הורגל, לדבר בלימוד עם הבחורים שסגנון המחשבה שלהם דומה לשלו, ולישון בחדר בו חברי החדר מתאימים לו מבחינת סגנון ושעות השינה וכו', ויש חוסר נוחות כאשר מתעורר הצורך לשינוי שנכפה אלינו מסיבות טכניות. אולם כל שינוי הוא גם הזמנות חדשה ללמידה מסוג חדש. בחור שהורגל לחברותות שהם ברמתו וכעת נצרך ללמוד עם בחור פחות כישרוני ממנו יכול לנצל את ההזדמנות להתרגל בהסברה וללמוד איך לפשט את הדברים גם למי שבעל תפיסה פחותה משלו, הדבר יוכל להועיל לו רבות כאשר ירצה למסור שיעור או ללמוד עם בחורים צעירים או עם אחיו הצעירים. הגאון רבי בצלאל ז'ולטי זצ"ל היה נחשב כאחד מהעילויים של חברון, ואף על לפי כן העיד על עצמו שתמיד קבע חברותות עם הבחורים החלשים בישיבה, ולא מטעמי גמ"ח עם הבחורים החלשים, אלא כדי להתרגל בהסברה, וכדי שיהיה לו מחייב להוציא את הסוגיא ברורה כך שגם בחור חלש ממנו יוכל להבין.

גם כאשר מדובר בבחורים שונים בסגנון מאיתנו, אשר מלכתחילה לא היינו קובעים איתם חדר משותף או קביעות בחדר האוכל, הואיל וכך התגלגלו הדברים יש אפשרות ללמוד איך להסתדר גם כאשר הסביבה שונה מאיתנו. והרי אף אחד אינו יודע לאן יובילו אותו מאורעות החיים, ופעמים שאחרי החתונה, יהיה במשפחה או בשכונה גם אנשים שאינם בסגנון שלנו ונצטרך לדעת למצוא מרקם חיים משותף איתם, כאשר רואים בכל ניסיון הזדמנות הדבר מקל עלינו את ההתמודדות ועוזר בס"ד להצליח.

פניות רבות ושאלות נוספות ומגוונות מגיעות אל המוקד מדי ערב, מבני ישיבות רבים המנסים בכל כוחם לעלות בדרך העולה בית א-ל על אף הקשיים המתעוררים בדרכם, והמוקדנים מנסים ככל יכולתם להקשיב להשתתף לענות וללייעץ לכל אחד את המענה המיטבי והמדויק עבורו. כולנו יחד עם כל בית ישראל תפילה שיסור חרון אף ה' מאתנו, ונזכה לסיים את זמן קיץ בתוך היכלי הישיבות, ולפתוח את זמן אלול כמתכונתו ונשקוד על התורה ועל העבודה בהשקט ושלווה.

ועתה ראה נפלאות ההשגחה, כמה דברים שאירעו 'משום מה' שבביל למלאות לאותו אברך את שאלתו... כי אכן כל ברואי מעלה ומטה אינם אלא 'שלוחי דרחמנא' להביא את רצונו ית' לידי מעשה.

גם בבוא ח"ו על האדם קשיים למיניהם, כך ייאמר לעניין עשיית כל מצוות ה' גם כשהם קשים לעשותם וכ'חק בלי טעם', וסופו שיראה שהכל לטובתו.

סיפר אחד הרבנים מהדור הקודם אשר אחר ה'מלחמה' קבע מושבו בארה"ב, שבשנות המלחמה הצליח לברוח ביחד עם אחיו אל תוך היער ונתחבר שם לקבוצת פרטיזנים (קבוצות שלא נכנעו ובעצמם ניסו להילחם ברשעים) והגם שעפ"י רוב היו קבוצות אלו בנויות או כולם יהודים או כולם נכרים, שונה היה הרב דילן שהוא ואחיו היו שני יהודים בתוך קבוצה גדולה של נכרים, מדרכה של קבוצה כזו היו ממנים 'שומר' שישב על עץ גבוה ועליו מוטל לצפות מרחוק האם הרשעים מתקרבים ח"ו לעבר היער. באחר הימים הבין השומר בחיילים המתקרבים ובאים, מיד מיהר להודיע לכל החברים על הסכנה המרחפת על ראשם פן ילכדו אותם ויעשו בהם כלה, וכל הקבוצה כאחד נמלטו על נפשם ונסו לעמקי העיר העבות, במארה להגיע את הקצה השני. גם האחים לבית משפחת יפה ברחו כל עוד רוחם בקרבם, אלא שבהגיעם למקום מבטחים גילו לחרדתם שמרוב בהלה שכחו את התפילין במקומם, וכאן החל הספק לכרסם בליבם, מצד אחד רצו לחזור על עקבותיהם, ביודעם שאם לא עכשיו אימתי, שהרי כל הקבוצה לאו בני ברית נינהו ואין להם כל שמץ השגה 'תפילין' מה הם, ואם לא ידאגו עכשיו לעצמם מי יודע אימתי יזכו שוב להניח תפילין.... לאידך שאר הפרטיזנים הזהירו אותם שסכנת נפשות יש בדבר, כי בוודאי יתפסו אותם האויבים, אך הם החליטו שאינם יכולים לוותר על מצווה רבתית זו ויהי מה.

במסירות נפש חזרו האחים למקום חנייתם הראשון, ואכן, לגודל הפחד עשו את דרכם בדרכים עקלקלות לבל ירגישו בהם האויבים, ובבואם למקומם הקודם נתמלאו שמחה בראותם את התפילין מונחים שלמים על מקומם, ולא נראה אפילו חייל אחד מחיילי האויב בכל אותו מקום, נעמדו בשמחה להתפלל מנחה ונטלו באהבה ובחיבה את התפילין והחלו לילך לתוך היער בכדי להגיע למקום הפרטיזנים, עתה נתגלה לעיניהם 'נס גלוי' כי מצאו את כל 'חבריהם' מתים ומוטלים על הארץ, לא נשאר בהם עד אחד, ונתברר, כי כשנודע לאויבים על בריחתם דלקו אחריהם - כשבאותה שעה עשו שני האחים את דרכים חזרה בדרכים שאינם 'דרך המלך', ואתם הרגו ורק נפשם של שני האחים ניתנה להם לשלל בזכות חזירתם אחר התפילין. וראו בחוש כי זכות התפילין, עליה מסרו נפש בהיותה חק בלי טעם, היא שעמדה להם להצילם מרדת שחת ולהשאירם לפליטה גדולה.

עוד נביא מעשה ביהודי 'מתקרב' שהיה דר במנהטן שבניו יורק בבניין רם ונישא בין גויי הארצות, בהתקרב חג הסוכות אבה לבנות לעצמו סוכה, אך לא היתה לו מרפסת הפתוחה עד לשמים, ואף לא היה בידו לבנות את הסוכה החצר הבית מפני שכניו 'הטובים'... ולא נשאר בידו אלא לעשותה בראש גגו. על כן, פנה לבעליו של אותו בניין בבקשת רשות לבנות סוכה על הגג למשך שמונה ימים ותו לא, אך הלה התעקש שאינו מוכן אלא אם ישלם לו שכירות בסך \$700 טבין ותקילין... וככל שניסה להסביר לו שאינו נחסר כלום משימוש במשך ימים ספורים בלבד, ועושה זאת רק לשם מצווה - לא עלתה בידו ונפלו הדברים על אוזניים 'ערלות' תרתי משמע. עד שאמר היהודי, נענית לך, הכסף נתון לך, ועתה הב לי את המפתח. אך הלה החל להשמיע 'זמירות חדשות', אי אפשרי לתת לך אלא אם נערוך 'חוזה' אצל 'עורך דין' לפי כל חוקי המדינה, לא הבין היהודי מה לו ולחוזה... וכי מדובר כאם על עסק של מיליונים... אך הגוי עומד על שלו, בלית ברירה הסכים היהודי, וילכו שניהם יחדיו, חתמו על חוזה בבית העורך דין, כשעל היהודי מוטל לשלם לו שכר טרחתו.

אך, משעלה על הגג חשכו עיניו.. כי מצא שם הרים וגבעות של שמאטעס וחפצים ישנים נושים מימי קדם, תוהו ובוהו וחושך על פני .. ולא ידע את נפשו, כי מה ברצונו לעשות - שתי דפנות ושלישית אפילו טפח, מצווה עליה נאמר שהיא 'קלה' (ע"ז ג). והנה היא קשה שבקשות, מהמורות ואבנים להיכן שהולך, הן התשלום הגבוה ל'שכירות' הגג, וכן הצורך בעו"ד, ועל כולנה פינוי הגג מכל השמאטעס ששם.. אור כגבר חלציו, ובשמחה רבה החל לפנות את כל המכשולות והמהמורות, ולפתע... צדו עיניו שק המונח מתחת לאחד הצינורות החלודים ובתוכו תכשיטי כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות לרוב. לתומתו הלך אל אנשי השלטון והביא להם את מה שמצא, שמא יוכלו לחזר ולמצוא מיהו בעל האבדה, לא עברו כמה ימים והללו השיבו לו, נודע לנו מיהו בעל התכשיטים, אך מכיוון שהלה כבר מת הרי על פי דינא דמלכותא הרי אלו שלך... וזכה בבת אחת בעשירות מופלגת.

עוף השמים הולך את הקול, ובעל הגג שמע את דבר המציאה הגדולה שהיתה מונחת בגגו, מיד תבע את היהודי למשפט על שהסיג את גבולו ובלא רשות נבר בגגו למצוא שלל רב, וממילא אין הכסף שלו אלא של בעל הגג, וכאן הבין האיש את דרכי ההשגחה המופלאה, כי מה שהיה נראה לו כחושך וצלמוות, מניעות והפרעות עמד לו עתה לזכותו, כי הוציא מכיסו את ה'חוזה' שנכתב ונחתם כדת וכדין, הראהו לשופטים, כי הכל שלו, שהרי קנה רשות לדריסת רגל זו בכסף מלא, ואילו לא היה בידו 'חוזה' כזה, לעולם לא היה ה'אוצר' מגיע לידו. באותה שעה זכה לראות כיצד כל אותם הקשיים שהיו לו בקיום המצווה הקלה לא היו אלא לשלם לו שכר טוב בעולם הזה.

(לקט מתוך 'באר הפרשה', חקת)

לכבוד רבני העלון הנכבד!

בין הזמנים בפתח והכל מאוז לא ברוך כלל אפן
כל בין הזמנים אני מכין את עצמי לקראתו, בקביעות
הברואה ובקביעות סדר יום מסוים. כיום הלל הקולנה,
אי אפשר לדעת מה יהיה? אם נאלץ אלץ עם חברותא
בהיות מדבר? אם נאלץ לזאת לטוילים עם המשפחה או
עם החברים? וההרגשה הזו שאנחנו יוצאים לקראת
זמן לא ברוך, מקשה עלי מאד, מה עלי? איך בכל אופן
נתמודדים עם בין הזמנים כזה?

עקיבא

עקיבא היקר!

החשש המהדהד בשאלתך, נובע בעיקר כי כבר עברת בין הזמנים
כזה בפסח, ובאמת לא היה קל. בחורים רבים שתפו אותנו אז
בתחושותיהם, ורובם ככולם זעקו 'משעמם לי...'

אך האמת שלא השעמום הפריע להם, כי הבעיה היא לא שיש לנו זמן
רב שאינו מנוצל, הלוואי שהיינו כל כך רגישים לאיבוד הזמן כאשר
אין קורונה, הרי אנחנו אומנים בשריפה ובאיבוד זמן. בימים כתיקונם
אנחנו משתעממים מצוין ולא כל כך רע לנו עם זה...

הבעיה האמיתית היתה באותו בין הזמנים של פסח, שהיום לא היה
מסודר, לא היה בו שום דבר קבוע ומתוכנן, אפילו המניין שחרית לא
היה קבוע, לא המקום, פעם במרפסת ופעם בגג ולפעמים בחניה, ולא
השעה. וקל וחומר שהחברותא וזמן הלימוד לא היו קבועים ומסודרים.

לא היתה אפשרות לקבוע אף תכנית ליום מסוים, קשה מאוד היה
לתכנן דבר מיום אחד למשנהו, הכל היה תלוי בחוקי הנייד ובעקרון
ההרחקה של הוראות הקורונה שהלכו והשתנו מידי יום ומידי שעה...

וכאשר היום אינו מסודר ומתוכנן, הוא נראה מאיים ומפחיד, למה לנו
לקום בבוקר אם אין ביום שאליו אנו קמים אפילו רגע אחד מתוכנן?

כיצד נלך לישון אחרי יום 'עבודה', אם לא עבדנו בו מאומה ולא
הרגשנו שהיום הזה הועיל לנו או למישהו בעולם? וכשאין מוטיבציה
ללכת לישון, לא עושים זאת... וממילא חוץ מחוויית השעמום שתהיה
מנת חלקנו ביום המחר, גם נהיה עייפים, וזה בהחלט יתרום רבות

למצב רוחנו השפוף גם כך... בקיצור, מה עושים?

ובכן הבה נגש להצעת הייעול! בוודאי לא חשבתם שהצעות הייעול
תהיינה בסגנון הצעות תעסוקה למיניהם, כי גם אם נתיימר להגיש
לפניכם תפריט מגוון, ככל שיהיה, של התעסקויות, לא נצליח להתאים
לכל אחד עיסוק כלבבו. מה שכן נאמר לכם, שהדבר הנצרך בכל בין
הזמנים, ובפרט בבין הזמנים מאתגר של קורונה, הוא ה'קביעות'...
לא משנה כמה זמן, ולא באמת חשוב מה תעשו באותה קביעות, היא
חשובה! היא תסדר לכם את היום כולו, גם את הזמן העודף אחרי
הקביעות...

כאשר בחור קם בבוקר והוא יודע שבשעה מסוימת ביום, אבל שעה
קבועה, הוא ילמד דבר קבוע, לא פעם גמרא ופעם חומש ופעם אחרת
יפצח סוגיא מורכבת, אלא דבר קבוע כל יום, יום רודף יום, ודף רודף
דף, או סימן רודף סימן. וגם מקום הלימוד יהיה קבוע, תמיד בחדר
שלו עם הסטנדר או השולחן הקבועים, זה יארגן לו את היום כולו. ואם
תהיינה שתי קביעות כאלו ביום, זה ודאי טוב, זה משפיע על היום
כולו, הוא מקבל תוכן, יש בשביל מה לקום ויש עם מה ללכת לישון. לא
משנה אורך הקביעות, והאמת שמבחינת קנייני הנפש, גם לא משנה
מה נעשה באותה קביעות, כמובן שכבני תורה העוסקים בתורה, וזה
ורק זה עיסוקנו, אך טבעי הוא שהקביעות תהיה בלימוד, וזכות ומצווה
גדולה לנו, אך הדבר החשוב באמת הוא עצם הקביעות, היא קובעת
מסמרות בנפשנו, ותוקעת יתדות בהרגלי חיינו! השעבוד ל'קביעות'
תארגן לנו את היום ותסדר לנו את המחשבה...

בוודאי הנכם שואלים עתה: 'מה הוא רוצה? הרי גם אם נקבע שתי
קביעות ביום, כל אחת בת שתיים, טיפלנו בארבע שעות ביום, הוא
שכח שהיום מורכב לפחות מ-15 שעות ערנות?!

הרי בבין הזמנים רגיל אחרי לימוד של ארבע שעות, אנחנו מדברים
עם חברים עוד ארבע שעות, מטיילים בעיר ומחוצה לה עוד ארבע
שעות, ובקושי מספיקים משהו 15 שעות הללו, למה הוא חושב
שבארבע שעות קבועות נצליח לצאת מהשעמום?!

התשובה היא פשוטה, הקביעות בשעות המסוימות, תקרין ותשפיע
על היום כולו, השעות הללו יאחיבו עלינו את היום, ונלמד איך
להשתעמם, או יותר נכון, נבין שלא נורא להשתעמם...

נשכיל להפוך את האתגר להזדמנות... נלמד לנהל את יומנו גם בזמנים
מורכבים ויוצאי דופן, נישאר גבוהים ומרוממים גם כאשר השגרה
אינה שגרית ונצלח את התקופה בהצלחה!

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

1-800-20-18-18

הישיבה
מוקד לזמינות מיוחד של אגודת ישראל